

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 1 – 2 kwietnia 2017 roku na kierunku

LOGISTYKA

prowadzonym

na Wydziale Ekonomicznym

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	10
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	10
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	29
Dobre praktyki	30
Zalecenia	30
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	30
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	36
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	36
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38

Dobre praktyki	38
Zalecenia	38
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	43
Dobre praktyki	43
Zalecenia	43
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	44
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	44
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	45
Dobre praktyki	45
Zalecenia	45
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	45
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Wiesław Ciechomski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
2. dr hab. Bogusław Plawgo – ekspert PKA
3. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Wojciech Fiksa – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Wizytacja na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na kierunku *logistyka* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z procedurą oceny obowiązującą w Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z Raportem Samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Zespół Oceniający odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni i ocenianej jednostki oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, Samorządem Studenckim, pracownikiem Biura Karier, przedstawicielami Kół Naukowych, z osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, a także z interesariuszami zewnętrznymi, tj. przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, tj. Radą Przedsiębiorców.

Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował Władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Logistyka	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina nauki ekonomiczne, dyscyplina – ekonomia oraz nauki o zarządzaniu	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia I stopnia – 6 semestrów – 180 pkt. ECTS, Studia II stopnia – 4 semestry – 120 pkt. ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	Studia I stopnia - 6 tygodni – 4 ECTS; Studia II stopnia – 3 miesiące – 4 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia – 2 specjalności: - <i>logistyka międzynarodowa,</i> - <i>zarządzanie przedsiębiorstwem logistycznym,</i> Studia II stopnia - <i>koordynator procesów logistycznych</i>	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia I stopnia – licencjat Studia II stopnia – magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	Studia I stopnia – 14 Studia II stopnia - 10	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	Ogółem – 604 Studia I stopnia – 513 Studia II stopnia - 91	Ogółem - 137 Studia I stopnia – 104 Studia II stopnia - 33
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia I stopnia – 2070 Studia II stopnia - 1248	Studia I stopnia – 1246 Studia II stopnia - 759

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	w pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	w pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	w pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	w pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	wyróżniająca

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Logistyka jest kierunkiem studiów, którego głównym celem jest kształcenie kadr dla nowoczesnej gospodarki. Kształcenie to wymaga dynamicznego wdrażania różnorodnych innowacji w obszarze transportu i łączności, a także ma charakter interdyscyplinarny, łączący różne aspekty systemu: człowiek – otoczenie gospodarcze – innowacje. W ramach studiów realizowane są zagadnienia ekonomiczne, informatyczne, transportowe i prawne, odwołujące się do gospodarki towarowej oraz funkcjonowania rynków dostawców i odbiorców dóbr/usług. Umiejscowione są w podstawowym obszarze wiedzy – w naukach społecznych. Analizy rynku pracy sygnalizują wzrost zapotrzebowania firm na specjalistów z zakresu TSL, zwłaszcza z obszaru logistyki. O ile kształcenie inżynierskie specjalistów z zakresu transportu i spedycji jest dość dobrze rozwinięte (także w Lublinie), o tyle kształcenie specjalistów w dziedzinie logistyki, w szczególności oparte na wiedzy ekonomicznej i menedżerskiej oraz praktycznych umiejętnościach jej wykorzystania w biznesie TSL – występuje zdecydowanie rzadziej, dlatego studia te mają charakter menedżerski. Celem studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym jest przygotowanie absolwentów do realizacji własnych działań przedsiębiorczych w branży TSL oraz rozwijania kariery specjalistów i menedżerów w strukturach zarządzania procesami logistycznymi, poprzez kształtowanie umiejętności projektowania, wykorzystania narzędzi informatycznych oraz usprawniania tych procesów.

W koncepcji kształcenia przyjęto, iż założenia misji UMCS, to jest *„kształcenie na wysokim poziomie, dające absolwentom wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub kariery naukowej, prowadzenie badań wnoszących istotny wkład w rozwój nauki i gospodarki oraz wspieranie rozwoju Lublina i województwa lubelskiego poprzez prowadzoną działalność dydaktyczną, badawczą i kulturalną oraz promocję regionu w kraju i za granicą”*. W powyższym dokumencie w aspekcie strategicznego celu *„Poprawa jakości kształcenia”* uszczegółowiono następujące cele operacyjne do zrealizowania *„Dostosowanie oferty dydaktycznej do obecnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy”* oraz *„Zwiększenie udziału praktyków w prowadzeniu zajęć”*. Realizowanie na Wydziale Ekonomicznym kierunku Logistyka o praktycznym profilu kształcenia, doskonale wpisuje się w realizację celów strategicznych uczelni i wydziału.

1.2.

Wydział Ekonomiczny realizuje badania naukowe i prace rozwojowe w obszarach, do których odnoszą się efekty kształcenia kierunku *logistyka*, to jest w dyscyplinach: nauki o zarządzaniu i ekonomia. Pracownicy Wydziału Ekonomicznego są wspomagani przez grupę praktyków oraz pracowników innych uczelni w realizacji procesu dydaktycznego i badań naukowych w tych dziedzinach.

Pracownicy Wydziału Ekonomicznego aktywnie pozyskują fundusze zewnętrzne w konkursach grantowych i realizują wiele grantowych projektów badawczych. Kwota pozyskanych środków z projektów NCN w przeliczeniu na pracownika naukowo-dydaktycznego (16 637 zł) sytuuje WE na XII miejscu wśród jednostek z GWO w latach 2013-

15. Efekty prowadzonych badań naukowych są szeroko włączane w program zajęć poszczególnych modułów, szczególnie w przedmiotach wybieralnych, dających możliwość uzyskania najnowszej wiedzy i umiejętności zgodnie z zainteresowaniami studenta. Wydział posiada obecnie kategorię naukową B, a Rada Wydziału posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, a stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu.

Władze i pracownicy naukowo-dydaktyczni wspierają studentów w zakresie prowadzenia badań (często realizowanych wspólnie z nauczycielami), czego efektem jest czynny udział studentów w konferencjach naukowych oraz aktywna działalność kół naukowych. Studenci współorganizują konferencje, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami otoczenia biznesu. Ważnym wydarzeniem są coroczne międzynarodowe konferencje MakeLearn – Management, Knowledge and Learning Conference, współorganizowane przez WE UMCS (od 2009 r. 6 edycji, corocznie w innym kraju, <http://makelearn.mfdps.si/>). Oprócz naukowców uczestniczy w nich zwykle kilkunastu studentów, prezentując wyniki własnych badań

W programie kształcenia znajduje się wiele przedmiotów kształtujących kompetencje badawcze i praktyczne studentów. Dużą rolę odgrywa współpraca z przedsiębiorstwami z branży TSL, gdzie studenci współuczestniczą w analizach na ich rzecz (np. dla MPK w Lublinie). W programie jest przewidziana realizacja projektów badawczych przez studentów z wykorzystaniem różnorodnych metod badawczych. Kompetencje badawcze studentów rozwijane są też w trakcie przygotowywania prac dyplomowych. Prowadzenie badań ułatwia posiadanie przez WE licencji na oprogramowanie analityczne oraz zapewnienie studentom dostępu do baz danych.

Międzynarodowe kontakty Wydziału i jego pracowników pozwalają korzystać z doświadczeń zagranicznych uczelni z Europy, USA i Azji, w zakresie kształtowania koncepcji kształcenia i określania efektów kształcenia z uwzględnieniem procesów globalizacji gospodarki światowej. Pozwalają również korzystać z doświadczeń dydaktycznych podmiotów i osób, z którymi Wydział współpracuje, w szczególności w charakterze profesorów wizytujących. Międzynarodowy charakter mają też kontakty w kadry naukowej ramach programu Erasmus+.

1.3.

Zestawy kierunkowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku *logistyka* studia I i II stopnia zostały zatwierdzone Uchwałą Senatu UMCS. Pogrupowano je w trzy kategorie. Na studiach I stopnia przyjęto efekty kształcenia w zakresie wiedzy – 23; umiejętności – 19; kompetencji społecznych – 8. Natomiast na studiach II stopnia efekty kształcenia w zakresie wiedzy – 17; umiejętności – 20; kompetencji społecznych – 8. W odniesieniu do studiów I i II stopnia można zauważyć, że efekty kształcenia są sformułowane ogólnie, ale ukierunkowane na zagadnienia typowe dla logistyki, co jest właściwe w związku z przyjętym praktycznym profilem kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia odniesiono do obszarowych efektów kształcenia dla nauk społecznych przypisanych dla studiów o profilu praktycznym odpowiednio do efektów charakterystycznych dla I stopnia jak i II stopnia. Przy przypisywaniu efektów kierunkowych do efektów obszarowych wykorzystano dużą liczbę efektów obszarowych. Spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do których oceniany kierunek został przyporządkowany nie budzi wątpliwości. Kierunek właściwie przypisano do dziedziny nauk ekonomicznych i dyscyplin nauki o zarządzaniu i ekonomia.

W kartach przedmiotów nie sformułowano tak zwanych szczegółowych/przedmiotowych efektów kształcenia. Odnosi się to także do modułu praktyki zawodowej, dla którego to modułu nie opracowano karty przedmiotu. Sytuacja ta utrudnia znacząco ocenę spójności szczegółowych efektów kształcenia charakterystycznych dla poszczególnych modułów zajęć tworzących program studiów, w tym dla praktyk zawodowych z efektami kształcenia określonymi dla ocenianego kierunku. Jednakże w kartach przedmiotów wskazano do jakich efektów kierunkowych odnosi się dany przedmiot. Ponadto w trakcie wizytacji ZO udostępniono tak zwane macierze przyporządkowania efektom kierunkowym poszczególnych modułów/przedmiotów. Na podstawie analizy celów i treści poszczególnych przedmiotów można wnioskować, iż może wystąpić spójność szczegółowych efektów kształcenia z kierunkowymi efektami kształcenia.

Efekty kształcenia zostały przyjęte jednolicie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w związku z czym nie występuje problem zapewnienia zgodności efektów dla obydwu form studiów.

Dla pełnego potwierdzenia spójności szczegółowych i kierunkowych efektów kształcenia niezbędne jest sformułowanie szczegółowych efektów kształcenia i odniesienie ich do odpowiednich kierunkowych efektów kształcenia.

Kierunkowe efekty kształcenia tworzą właściwe ramy do zdobywania przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności związanej z kierunkiem *logistyka*. W szczególności dla studiów pierwszego stopnia uwzględniono efekt „potrafi prawidłowo przeprowadzić audyt wybranych obszarów przedsiębiorstwa lub innej organizacji oraz analizę sytuacji rynkowej przedsiębiorstwa” czy efekt „potrafi proponować i/lub przeprowadzać ocenę proponowanych rozwiązań i uczestniczyć w procesach podejmowania decyzji na poziomie operacyjnym i taktycznym”. Część przyjętych efektów kształcenia na wymiar praktyczny jak i stanowi formę przygotowującą studentów do prowadzenia badań naukowych. Można tu wymienić znajomość metod statystycznych i ekonometrycznych, umiejętności w zakresie prognozowania oraz stosowania narzędzi analizy zjawisk społeczno-gospodarczych. Należy ocenić, iż kierunkowe efekty kształcenia dla studiów I stopnia zakładają wyposażenie studentów w odpowiednią wiedzę i kształtują umiejętności niezbędne w praktycznej działalności związanej z ocenianym kierunkiem.

Brak sformułowania szczegółowych efektów kształcenia uniemożliwia właściwą ocenę, czy ich konstrukcja zapewnia dobre kształtowanie umiejętności praktycznych studentów.

W odniesieniu do studiów II stopnia można potwierdzić, iż kierunkowe efekty kształcenia tworzą właściwe ramy do kształtowania pogłębionych umiejętności praktycznych. Na przykład zakłada się, iż studenci będą potrafili wykorzystać rozszerzoną wiedzę teoretyczną do postrzegania, formułowania, analizy i rozwiązywania problemów organizacji działającej na rynku TSL. Zakłada się także, iż studenci będą potrafili zaproponować, uzasadnić i wdrożyć odpowiednie zaawansowane metody ilościowe adekwatne do rozwiązywania konkretnych problemów ekonomicznych w branży TSL. Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia, także na studiach II stopnia przewidziano szereg efektów stanowiących przygotowanie do prowadzenia badań. Kierunkowe efekty kształcenia przewidują zapewnienie pogłębionej wiedzy w zakresie pozyskiwania danych społeczno-gospodarczych, znajomości metod statystycznych i ekonometrycznych, umiejętności w zakresie prognozowania oraz stosowania narzędzi analizy zjawisk społeczno-gospodarczych.

Efekty kształcenia zarówno dla studiów I jak i II stopnia przewidują także zdobywanie przez studentów znajomości języka obcego niezbędnego w działalności praktycznej oraz wymaganych na rynku pracy.

Kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób jasny i powinny być zrozumiałe, zarówno dla studentów, jak i pracodawców. Dla sformułowania efektów

kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinom i dyscyplinom nauki właściwym dla ocenianego kierunku studiów.

Realna możliwość osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów kształcenia z punktu widzenia ich konstrukcji nie budzi zastrzeżeń.

W zbiorze efektów kształcenia na studiach pierwszego stopnia jak i studiach drugiego stopnia zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych uwzględniono efekty kształcenia w zakresie języka obcego.

Generalnie przyjęto właściwe jednolite efekty kształcenia w odniesieniu do studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W koncepcji kształcenia przyjęto, iż założenia misji UMCS i strategii Wydziału, to jest „kształcenie na wysokim poziomie (...) poprawa jakości kształcenia (...), dostosowanie oferty dydaktycznej do obecnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy” oraz „Zwiększenie udziału praktyków w prowadzeniu zajęć”. Realizowanie na Wydziale Ekonomicznym kierunku *logistyka* o praktycznym profilu kształcenia, doskonale wpisuje się w realizację celów strategicznych Uczelni i wydziału.

Zestawy kierunkowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku *logistyka* studia I i II stopnia są sformułowane ogólnie, ale ukierunkowane na zagadnienia typowe dla logistyki, co jest właściwe w związku z przyjętym praktycznym profilem kształcenia.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Plan studiów pierwszego stopnia posiada konstrukcję opartą na wyodrębnionych przedmiotach pogrupowanych w bloki: blok przedmiotów obowiązkowych, oraz blok przedmiotów do wyboru, a w ramach tego ostatniego wyodrębniono jeszcze moduły: moduł przedmiotów ogólnouniwersyteckich, moduł przedmiotów ogólnowydziałowych, wychowanie fizyczne, moduł języków obcych, moduł pracy dyplomowej, moduł wykładów fakultatywnych, oraz moduł przedmiotów wybieralnych (specjalności). Aktualnie na studiach stacjonarnych realizowane są dwie specjalności: *Logistyka międzynarodowa* i *Zarządzanie przedsiębiorstwem logistycznym*. Na studiach niestacjonarnych I stopnia zaś *Logistyka międzynarodowa*. Na studiach stacjonarnych I stopnia poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 30, 45, 60 i 120 (język) godzin. Moduł specjalności obejmuje 300 godzin. Seminarium licencjackie (moduł pracy dyplomowej) realizowane jest przez trzy semestry w łącznym wymiarze 60 godzin. W programie przewidziana jest ponadto praktyka zawodowa w wymiarze 6 tygodni. Od roku akademickiego 2017/2018 uwzględniono 3 miesięczną praktykę zawodowa

dostosowując się do obowiązujących w tym zakresie uregulowań prawnych. Nauka języka obcego prowadzona jest przez cztery semestry, od drugiego do piątego semestru studiów, w łącznym wymiarze 120 godzin.

W semestrach pierwszym, drugim i trzecim realizowana jest większość przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Zachowane jest właściwe następstwo poszczególnych przedmiotów. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrze piątym i szóstym. Praktyka zawodowa dotychczas odbywana była po czwartym semestrze. Obecnie planuje się realizację praktyk zawodowych w dwóch częściach po drugim i po czwartym semestrze. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

W odniesieniu do studiów niestacjonarnych I stopnia można stwierdzić, iż poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 18, 27, 36 godzin. Moduł specjalności obejmuje 180 godzin. Aktualnie na studiach niestacjonarnych realizowana jest jedna specjalność: *Logistyka międzynarodowa*. Seminarium licencjackie (moduł pracy dyplomowej) realizowane jest przez trzy semestry w łącznym wymiarze 40 godzin. Nauka języka obcego prowadzona jest przez cztery semestry, od drugiego do piątego semestru studiów, w łącznym wymiarze 72 godziny. W semestrach pierwszym, drugim i trzecim realizowana jest większość przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Zachowane jest właściwe następstwo poszczególnych przedmiotów. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w semestrze piątym i szóstym. Praktyka zawodowa odbywana po czwartym semestrze. Przyjęte w planie studiów wymiary godzin dla poszczególnych przedmiotów oraz modułów pozwalają na realizację założonych celów kształcenia. Sekwencja zajęć jest prawidłowa.

Na studiach drugiego stopnia struktura planu studiów obejmuje podobnie określone bloki przedmiotów jak na studiach I stopnia. Wyodrębniono: blok przedmiotów obowiązkowych, oraz blok przedmiotów do wyboru. W ramach bloku przedmiotów do wyboru uwzględniono: moduł przedmiotów ogólnouniwersyteckich, moduł przedmiotów ogólnowydziałowych, moduł przedmiotów humanistycznych, język obcych kontynuowany, język obcy drugi, moduł wychowania fizycznego, oraz zestaw 12 przedmiotów związanych ze specjalnością Koordynator procesów logistycznych. Właśnie ta specjalność jest obecnie prowadzona i Uczelnia przedstawiła plan studiów II stopnia uwzględniający jedynie tę specjalność (zarówno w odniesieniu do studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych).

Należy zauważyć, iż przedstawienie planu studiów tylko dla jednej specjalności sprawia, iż budzi wątpliwości spełnienie przez Uczelnię wymogu prawnego związanego z możliwością wyboru przez studentów modułów zajęć odpowiadających przynajmniej 30% łącznej liczby przewidzianych punktów ECTS.

W programie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych przewidziano 3 miesięczną praktykę zawodową odbywającą się po drugim i po trzecim semestrze studiów.

Na studiach II stopnia stacjonarnych poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 15, 30, 45, 75 godzin. Seminarium magisterskie jest realizowane przez trzy semestry w łącznym wymiarze 90 godzin. Języki obce realizowane są w wymiarze 180 godzin. Przedmioty specjalnościowe są realizowane łącznie w wymiarze 285 godzin. Wymiary godzin poszczególnych przedmiotów i modułów są prawidłowe i pozwalają na realizację przyjętych celów kształcenia. Przedmioty podstawowe i kierunkowe skoncentrowane są w pierwszym semestrze. Zajęcia do wyboru oraz seminaRIA magisterskie ujęte zostały w trzech ostatnich semestrach. Taka sekwencja zajęć jest właściwa.

Na studiach II stopnia niestacjonarnych poszczególne przedmioty realizowane są w wymiarze 9, 18, 27, lub 45 godzin. Seminarium magisterskie jest realizowane przez trzy semestry w łącznym wymiarze 60 godzin. Języki obce realizowane są w wymiarze 108 godzin. Przedmioty specjalnościowe są realizowane łącznie w wymiarze 171 godzin. Wymiary godzin poszczególnych przedmiotów i modułów są prawidłowe i pozwalają na realizację przyjętych

celów kształcenia. Przedmioty podstawowe i kierunkowe skoncentrowane są w pierwszym semestrze. Zajęcia do wyboru oraz seminaria magisterskie ujęte zostały w trzech ostatnich semestrach. Taka sekwencja zajęć jest właściwa.

Zajęcia realizowane są z zastosowaniem zróżnicowanych form dydaktycznych. Na studiach pierwszego stopnia na zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich przypada 38,3 % punktów ECTS (69 na 180 ogółem). Na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 52,1% ogólnej liczby zajęć (1080 godzin na ogólną liczbę 2070). Na ćwiczenia odpowiednio 21%, ćwiczenia konwersatoryjne 23,9 %, seminarium licencjackie 2,89%, wychowanie fizyczne 1,4%. Taka struktura liczby godzin zajęć i punktów ECTS jest dopuszczalna z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Jednakże należy zauważyć stosunkowo duży udział wykładów w strukturze prowadzonych zajęć co nie w pełni jest zgodne z potrzebami realizacji kierunku o profilu praktycznym.

Na studiach I stopnia niestacjonarnych na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 52% ogólnej liczby zajęć (648 godzin na ogólną liczbę 1246). Na ćwiczenia odpowiednio 20,9%, ćwiczenia konwersatoryjne 23,8 %, seminarium licencjackie 3,2%, wychowanie fizyczne 1,4%. Taka struktura liczby godzin zajęć i punktów ECTS jest dopuszczalna z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Należy zauważyć stosunkowo duży udział wykładów w strukturze prowadzonych zajęć co nie w pełni jest zgodne z potrzebami realizacji kierunku o profilu praktycznym.

Na studiach II stopnia stacjonarnych na zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich przypada 35% punktów ECTS (42 na 120 ogółem). Na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 44,5% ogólnej liczby zajęć (555 godzin na ogólną liczbę 1245). Na ćwiczenia odpowiednio 3,6%, laboratoria 50,6 %, seminarium magisterskie 7,2%, wychowanie fizyczne 1,2%. Taka struktura liczby godzin zajęć i punktów ECTS jest właściwa z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Na studiach II stopnia niestacjonarnych na zajęcia prowadzone w formie wykładu przypada 45% ogólnej liczby zajęć (342 godzin na ogólną liczbę 759). Na ćwiczenia odpowiednio 5,9%, laboratoria 49,8 %, seminarium magisterskie 7,9%, wychowanie fizyczne 1,1%. Taka struktura liczby godzin zajęć i punktów ECTS jest właściwa z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w trakcie wizytacji jednostka zakłada, iż liczebność grup ćwiczeniowych nie może przekraczać 35 osób. Natomiast w przypadku laboratoriów zakładana wielkość grupy wynosi 17-18 osób. W odniesieniu do wykładów liczebność grup warunkowana jest liczebnością poszczególnych roczników, gdyż posiadane sale wykładowe pozwalają w odpowiednich warunkach zmieścić wszystkich studentów poszczególnych roczników. Grupy seminaryjne mogą liczyć maksymalnie 10 osób chyba, że za zgodą promotora zostaną nieznacznie zwiększone. Liczebność grup studenckich jest odpowiednio skorelowana z formami zajęć dydaktycznych i umożliwia realizację przewidzianych dla nich efektów kształcenia.

Praktyka zawodowa ujęta jest w programie kształcenia na kierunku *logistyka* studia I stopnia (stacjonarne i niestacjonarne) w wymiarze 6 tygodni. Od roku akademickiego 2017/2018 uwzględniono 3 miesięczną praktykę zawodową dostosowując się do obowiązujących w tym zakresie uregulowań prawnych. Na studiach II stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) przewidziano 3 miesięczną praktykę zawodową realizowaną w dwóch częściach po semestrze drugim i trzecim.

Praktyka odbywa się na podstawie umowy zawieranej przez Uczelnię z przedsiębiorstwem/institucją, w której student odbywa praktykę. Nadzór nad doбором

miejsca praktyki dla studenta sprawuje promotor pracy licencjackiej. Dobór miejsc odbywania praktyk następuje z wykorzystaniem „Bazy miejsc praktyk”. Baza ta, dostępna w formie elektronicznej, zawiera oferty pracodawców możliwości odbycia praktyk na konkretnych stanowiskach. Baza zawiera obecnie ponad 200 ofert praktyk w różnych instytucjach, przedsiębiorstwach, terminach, w różnych działach, na różnych stanowiskach. W roku akademickim 2015/2016 z oferty zamieszczonej w Bazie skorzystało 79 studentów, którzy odbyli praktyki w 19 przedsiębiorstwach bądź instytucjach. Funkcjonowanie „Bazy miejsc praktyk” można uznać za dobrą praktykę. W Załączniku 2.2 do Raportu Samooceny Uczelnia przedstawiła wykaz miejsc odbywania praktyk przez studentów. Miejsca odbywania praktyk z punktu widzenia możliwości realizacji zakładanych kierunkowych efektów kształcenia nie budzą zastrzeżeń.

Uczelnia w Raporcie Samooceny deklaruje, iż efekty osiągnięte podczas praktyk potwierdzane są wpisami w dzienniczkach praktyk. W trakcie wizytacji ZO odbyło się spotkanie z Pełnomocnikiem Dziekana ds. Praktyk i Staży oraz Prodziekanem ds. studenckich w trakcie, którego omówiono procedury związane z organizacją praktyk, w tym w szczególności tak zwaną Bazę miejsc odbywania praktyk. Zauważono brak sylabusów praktyk. Wskazywano także na brak procedur weryfikacji efektów kształcenia dla praktyki zawodowej w przypadku osób zwalnianych z jej odbycia.

Analiza planów zajęć na studiach dziennych wykazała występowanie stosunkowo licznych tak zwanych „okienek” pomiędzy zajęciami. Z informacji uzyskanych od studentów studiów dziennych wynika także, iż nie są oni zadowoleni z dużych „okienek” pomiędzy zajęciami. Trudności ułożenia zajęć w jednym ciągu powodują ponadto, iż zajęcia czasami są planowane do godzin wieczornych (do godziny 20). Należałoby zalecić podejmowanie działań zmierzających do optymalizacji planu zajęć na studiach dziennych, tak aby ograniczyć „okienka” i eliminować realizację zajęć w godzinach popołudniowych, a szczególnie wieczornych. Powyższe uchybienia nie wystąpiły w planie studiów niestacjonarnych.

Na ocenianym kierunku praktycznie nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zajęcia prowadzone na odległość należy traktować jedynie jako wsparcie zajęć realizowanych w trybie stacjonarnym. Zajęciom tym na studiach pierwszego stopnia i studiach drugiego stopnia przypisano 1-2 punkty ECTS odpowiednio w przypadku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Stacjonarne studia pierwszego stopnia trwają 3 lata (6 semestrów) i realizowane są w łącznym wymiarze 2070 godzin zajęć dydaktycznych. Program kształcenia przewiduje dla tych studiów łącznie 180 punktów ECTS. Na zajęcia z przedmiotów podstawowych (ujętych w module A - przedmioty obowiązkowe) przewidzianych jest łącznie 1380 godzin i 116 ECTS (64,4%), na zajęcia ogólnouczelniane 120 godzin i 8 punktów (6,7%), zajęcia wybieralne łącznie odpowiednio 690 godzin i 58 punktów (32,2%).

Zajęcia powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych na studiach stacjonarnych obejmują 1185 godzin, zaś na studiach niestacjonarnych 711 godzin. W obu przypadkach tym zajęciom przypisano 101 punktów ECTS (56,1%). Wymagania w tym zakresie są spełnione. Zajęcia wymagające udziału nauczyciela na studiach stacjonarnych realizowane są w wymiarze 2070 godzin zaś na studiach niestacjonarnych 1246. Zajęciom tym na studiach stacjonarnych przypisano 69 punktów ECTS (38,3%).

Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają 2 lata (4 semestry) i realizowane są w łącznym wymiarze 1245 godzin zajęć dydaktycznych. Program kształcenia przewiduje dla tych studiów łącznie 120 punktów ECTS. Na zajęcia z przedmiotów podstawowych (ujętych w module A - przedmioty obowiązkowe) przewidzianych jest łącznie 690 godzin i 71 punktów ECTS (59,1%), na zajęcia ogólnouczelniane 60 godzin i 4 punktów (3,3%),.

Zajęcia wybieralne zgodnie z przedstawionym planem studiów obejmują łącznie odpowiednio 555 godzin i 39 punkty ECTS (32,5%). Jak jednak wskazano wyżej przedstawiono plan studiów tylko dla jednej specjalności i jedna specjalność jest realizowana to na studiach II stopnia nie można jednoznacznie zaliczyć przedmiotów specjalnościowych wskazanych w planie studiów w łącznym wymiarze 285 godzin jako modułów do wyboru. W tej sytuacji nie jest spełniony warunek, związany z zapewnieniem możliwości wyboru przez studentów modułów zajęć odpowiadających przynajmniej 30% łącznej liczby przewidzianych punktów ECTS.

Zajęcia powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych na studiach stacjonarnych obejmują 645 godzin zaś na studiach niestacjonarnych 387 godzin. W obu przypadkach tym zajęciom przypisano 64 punkty ECTS (53,3%). Wymagania w tym zakresie są spełnione. Zajęcia wymagające udziału nauczyciela na studiach stacjonarnych realizowane są w wymiarze 1245 godzin zaś na studiach niestacjonarnych 759 godzin. Zajęciom tym na studiach stacjonarnych przypisano 35 punktów ECTS (38,3%).

Kalkulacja nakładu pracy studenta mierzona liczbą punktów ECTS dla zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela i studenta obejmuje wyłącznie uczestnictwo w samych zajęciach, a dla pracy własnej studenta, w szczególności: studiowanie literatury, przygotowanie do zajęć, zaliczeń, egzaminów, sporządzanie projektów, przygotowanie pracy dyplomowej. Szczegółowe informacje o nakładzie pracy niezbędnym do realizacji efektów kształcenia w odniesieniu do każdego przedmiotu ujęte zostały w sylabusach. W niektórych przypadkach występują błędy w przypisywaniu punktacji ECTS. Na przykład w module praktyka zawodowa na studiach drugiego stopnia realizowanym w wymiarze 3 miesięcy (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych) przypisano tylko 4 punkty ECTS. Natomiast praktyka zawodowa również 3 miesięczna planowana od roku 2017/2018 na studiach I stopnia została wyceniona na 12 punktów ECTS.

Czas przewidziany na realizację programu studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS przyporządkowany do całego programu (niezależnie od drobnych uchybień przy przypisywaniu punktów ECTS w przypadku poszczególnych modułów), a w jego ramach modułów i przedmiotów stwarza możliwość realizacji treści kształcenia oraz osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Treści programowe ujęte zostały w sylabusach przygotowanych dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów (z wyjątkiem modułu praktyka zawodowa). Obejmują one w także naukę języka obcego. Treści programowe zostały ujęte odrębnie dla wykładów i ćwiczeń. Zakres szczegółowości treści programowych jest właściwy. Są one spójne z nazwami przedmiotów i ich celami. Treści kształcenia są także powiązane z kierunkowymi efektami kształcenia, do których przypisano poszczególne przedmioty. Nie można jednak potwierdzić pełnej spójności treści kształcenia ze szczegółowymi efektami kształcenia a za ich pośrednictwem z kierunkowymi efektami kształcenia, ze względu na wzmiankowany fakt niesprecyzowania szczegółowych efektów kształcenia.

Treści programowe, wsparte wskazaną studentom literaturą, odpowiadają aktualnemu stanowi zastosowań w praktyce wyników badań związanych z ocenianym kierunkiem *logistyka*. Treści programowe są zgodne ze standardami działalności zawodowej w obszarze logistyki. Treści programowe nawiązują także do działalności praktycznej pracowników realizujących zajęcia na ocenianym kierunku studiów.

Zakres ujętych w programie kształcenia treści programowych jest odpowiednio kompleksowy z punktu widzenia założonych kierunkowych efektów kształcenia.

Metody kształcenia określone zostały w sylabusach przedmiotów. Są one sformułowane odrębnie dla stosowanych w ramach przedmiotu form zajęć: wykładu i ćwiczeń. Na ocenianym

kierunku studiów stosowany jest szeroki zakres metod dydaktycznych. Uwzględniają one w szczególności przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych przez gromadzenie materiałów i danych, studia literatury przedmiotu i innych zasobów wiedzy, przygotowanie projektów i innych opracowań własnych. Natomiast w ramach zajęć wykładowych i ćwiczeniowych, a szczególnie laboratoryjnych stosowane są oprócz metod tradycyjnych także takie, które aktywizują studentów – formy interaktywne, prezentacje. Udział przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym i służących zdobywaniu umiejętności praktycznych oszacowany na poziomie 101 punktów ECTS jest satysfakcjonujący.

Kwestia praktycznego profilu kształcenia na ocenianym kierunku była przedmiotem dyskusji na spotkaniu ZO z kadrami dydaktyczną. W trakcie spotkania przedstawiciele ZO zadali pytanie, na czym polega praktyczność kształcenia na ocenianym kierunku. Jeden z uczestników przedstawił się jako praktyk i jednocześnie wykładowca. Zapewnił, że jego zajęcia związane z prawem w logistyce są prowadzone wysoce praktycznie. Podobnie inny uczestnik spotkania, także praktyk zapewnił, iż na przedmiocie Ubezpieczenia i zarządzanie ryzykiem studenci w ramach ćwiczeń pracują na przydzielonych im łańcuchach dostaw, opracowują program zarządzania ryzykiem i proponują odpowiednie produkty ubezpieczeniowe. Kolejny praktyk wskazał na przedmiot związany z TSL, w ramach którego studenci rozwiązują zadania bazujące na konkretnych sytuacjach biznesowych, a dodatkowo organizowane są wyjścia do firm. Na temat przedmiotu Ekologizacja wypowiedział się prowadzący go praktyk, iż realizowane są w jego ramach zajęcia terenowe, które służą zdobyciu danych do opracowywanego projektu. W tym kontekście inny uczestnik spotkania przypomniał o projekcie na rzecz Urzędu Miasta dotyczącym logistyki zwrotnej. Na praktyczne aspekty przedmiotu Finanse przedsiębiorstw zwrócił uwagę kolejny dyskutant. Studenci w tym przypadku korzystają z pracowni komputerowej i stosują symulacje dotyczące sytuacji analizowanego konkretnego podmiotu. Kolejni dyskutanci podnosili praktyczność nauczania jeszcze wielu innych przedmiotów jak: Innowacje w logistyce, Zarządzanie operacyjne, Technologie informacyjne, Innowacje Logistyczne. W trakcie spotkania podniesiono znaczenie funkcjonowania koła logistyków jako doskonałej formy wdrożenia studentów w realizację zadań praktycznych. W ramach koła nie tylko organizowane są konferencje i targi, ale koło uczestniczy w projektach wdrożeniowych (przykładowo realizowany na rzecz MPK). Zauważono, że praktyczny wymiar kształcenia realizowany jest w ramach rozszerzonych do 3 miesięcy (od tego roku) praktyk studenckich. Praktyczności kształcenia sprzyja też zapewnienie na kierunku *logistyka* mniejszych grup studenckich.

Podsumowując należy podkreślić, że do prowadzenia zajęć dydaktycznych wykorzystywane są w dużym stopniu te same procedury i narzędzia, które są aktualnie stosowane w praktyce. Przegląd sylabusów i hospitacje zajęć wskazują na prawidłowe dostosowanie metod dydaktycznych do charakteru poszczególnych przedmiotów, co pozwala na osiągnięcie zamierzonych efektów kształcenia.

Rozwiązania stosowane w jednostce prowadzącej oceniany kierunek studiów przewidują możliwość elastycznej realizacji kształcenia poprzez występowanie o indywidualny program studiów w tym planu studiów (§ 6 Regulaminu studiów) bądź indywidualną organizację studiów (§ 8 Regulaminu studiów). Student może za zgodą Dziekana odbywać część studiów w ramach krajowych lub międzynarodowych programów wymiany studenckiej (§ 9 Regulaminu studiów). Regulamin studiów przewiduje możliwość studiowania na dwóch specjalnościach równocześnie, jeśli są prowadzone (§22 Regulaminu studiów). Przewidziane regulacje uwzględniają różnorodność studentów i ich indywidualne potrzeby oraz możliwości. Dotyczy to w szczególności osób niepełnosprawnych. Indywidualne predyspozycje i zainteresowania badawcze studentów mogą być realizowane poprzez wybór seminariów dyplomowych oraz udział w pracach kół naukowych. Studenci otrzymują wsparcie od

pracowników naukowych przy przygotowywaniu referatów na konferencje naukowe i artykułów naukowych.

Studenci mają zapewniony odpowiedni dostęp do wykładowców poza zajęciami w ramach konsultacji bądź innych form bezpośrednich kontaktów także z wykorzystaniem komunikacji elektronicznej. Pozwala to na wspieranie indywidualnego rozwoju studentów, zachęcanie ich do aktywności i rozwiązywanie problemów, na jakie natrafiają w trakcie studiów.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili bardzo pozytywną opinię o stosowanych metodach kształcenia. W ich opinii metody są dobrane odpowiednio do treści kształcenia oraz aktywizują studentów do samodzielnej pracy. W trakcie zajęć spotykają się z pracą w grupach, zajęciami projektowymi, prezentacjami, dyskusjami na wybrany temat, czy też praktycznymi zadaniami na przykład wykonywaniem kodów kreskowych.

Studenci stwierdzili, że nauczyciele dostosowują metody do indywidualnych potrzeb studentów, w tym w szczególności do studentów niepełnosprawnych. Zdaniem studentów sekwencja zajęć jest odpowiednia, studenci potwierdzili, iż przedmioty realizowane są w odpowiedniej kolejności. W opinii studentów większość zajęć jest prowadzona przez osoby z doświadczeniem zawodowym, a treści prezentowane przez nich na zajęciach pozwalają im zapoznać się z tematem także w jego praktycznej formie, która będzie im przydatna w pracy zawodowej. Z negatywnymi opiniami studentów w trybie stacjonarnym spotkała się organizacja planu zajęć, studenci wskazali długie przerwy między zajęciami jako dużą niedogodność. Studenci trybu niestacjonarnego stwierdzili, iż występuje problem z terminową publikacją planu zajęć na najbliższy semestr. Jako przykład podali semestr zimowy 2016/2017 kiedy to plan zajęć został im podany z wyprzedzeniem dwóch dni przed pierwszym zjazdem. Przyznali również, że plan zajęć na aktualny semestr (letni 2016/2017) został opublikowany z około dwutygodniowym wyprzedzeniem.

2.2.

System sprawdzania i oceniania realizacji efektów kształcenia opiera się na rozwiązaniach zawartych w Regulaminie studiów, innych regulacjach wewnętrznych Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów oraz sylabusach przedmiotów. Regulamin studiów określa ogólne warunki i zasady związane z oceną i zaliczaniem przedmiotów, semestrów i całego toku studiów. Określa ramy organizacyjne przebiegu studiów, wprowadza skalę ocen, określa prawa i obowiązki studenta w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. Regulacje te są zgodne z powszechnie obowiązującymi regulacjami w krajowym szkolnictwie wyższym i stanowią właściwą podstawę do sprawdzania i oceniania postępów studentów w uczeniu się.

Podstawowymi formami weryfikacji efektów kształcenia są: sprawdziany pisemne, kolokwia, projekty (indywidualne i grupowe), prezentacje, referaty, dyskusje, egzaminy ustne i pisemne (opisowe i testowe) – dostosowywane do możliwości pomiaru efektów przypisanych poszczególnym przedmiotom. W przypadku zajęć ćwiczeniowych i laboratoryjnych ocena dokonywana jest według kilku stałych kryteriów takich jak: aktywność, przygotowanie do zajęć, praca w grupie, projekty i sprawdziany – z określonymi wagami. Można potwierdzić, iż metody i zasady oceny określone są w sylabusach. Studenci mogą się z nimi zapoznać poprzez system USOS. Wykładowcy dodatkowo informują o nich na pierwszych zajęciach. Wyniki egzaminów/zaliczeń ogłaszane są w systemie USOS (w ciągu 3 dni – egzaminy ustne, w ciągu 7 dni – egzaminy pisemne). Prace zaliczeniowe są udostępniane studentom, podlegają archiwizacji przez okres 2 lat. W przypadku kwestionowania obiektywności oceniania lub warunków egzaminu, student ma prawo wystąpienia o przeprowadzenie egzaminu komisyjnego.

W Raporcie Samooceny władze dziekańskie deklarują, iż reagują natychmiast w przypadku otrzymania jakiegokolwiek sygnału o niewłaściwym przebiegu procesu dydaktycznego. Prodziekan ds. Jakości Kształcenia monitoruje rozkład ocen z poszczególnych przedmiotów i w razie stwierdzenia nieprawidłowości czy szczególnych sytuacji – przeprowadza ze studentami i wykładowcami rozmowy wyjaśniające.

W trakcie wizytacji ZO jednostka udostępniła rozkłady ocen z sesji egzaminacyjnej zimowej 2016/2017 oraz sesji letniej 2015/2016 zarówno dla studiów I stopnia jak i dla studiów II stopnia. Analiza tej dokumentacji wskazała na normalny rozkład ocen, w tym znaczący udział ocen niedostatecznych, ale także ocen bardzo dobrych. Struktura ocen nie budzi zastrzeżeń.

Dla modułu praktyka zawodowa jak wskazano wyżej Uczelnia deklaruje, iż efekty osiągnięte podczas praktyk potwierdzane są wpisami w dzienniczkach praktyk potwierdzanymi przez zakładowego opiekuna praktyk. W trakcie wizytacji ZO kwestia praktyk zawodowych była dyskutowana z Pełnomocnikiem Dziekana ds. Praktyk i Staży oraz Prodziekanem ds. studenckich. W trakcie spotkania omówiono procedury związane z organizacją praktyk, w tym w szczególności tak zwaną „Bazę miejsc odbywania praktyk”. Zauważono jednocześnie brak sylabusów praktyk, oraz zdefiniowania szczegółowych efektów praktyk. Dyskutowano o braku procedur weryfikacji efektów kształcenia dla praktyki zawodowej w przypadku osób zwalnianych z jej odbycia. Przedstawiciele Uczelni udostępniłi dodatkowy dokument „Zaświadczenie o odbytej praktyce”, w ramach których przedstawiciel pracodawcy potwierdza stopień osiągnięcia przez studenta zestawu kierunkowych efektów kształcenia, do których przypisany został moduł praktyki zawodowej. Taką formę weryfikacji osiągnięcia pełnych kierunkowych efektów kształcenia - do których przypisano praktykę zawodową - przez zakładowego opiekuna praktyk należy ocenić jako nieadekwatną. Opinia opiekuna nie może potwierdzić pełnego osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia. Niezbędne jest określenie szczegółowych efektów kształcenia dla praktyki zawodowej i dobranie adekwatnych do nich form weryfikacji. Ponadto jako niewłaściwe należy określić procedury zwalniania z praktyki zawodowej osób pracujących lub prowadzących działalność gospodarczą bez elementu weryfikacji osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów kształcenia.

Studenci ocenianego kierunku, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, przygotowują pracę dyplomową. Na Wydziale wprowadzono ujednolicone procedury związane z procesem przygotowania prac dyplomowych, w szczególności dotyczące technicznych wymogów prac dyplomowych. Nie określono jednak standardu wymogów merytorycznych dotyczących prac licencjackich i magisterskich. W trakcie wizytacji władze Wydziału poinformowały, iż nad merytoryczną stroną prac dyplomowych czuwają kierownicy zakładów, którzy informują promotorów o właściwych standardach opracowywania prac dyplomowych. Tematy prac są zgodne z kierunkiem kształcenia i z reguły ze specjalnością studenta. Na bazie wylosowanych do oceny prac odnotowano przypadki niewłaściwego formułowania celów prac. Cele prac miały czasami zbyt ogólny charakter nie formułując konkretnego zadania badawczego, które może być zrealizowane z wykorzystaniem narzędzi badawczych właściwych dla ocenianego kierunku. Analiza prac licencjackich i magisterskich wykazała, iż ich poziom merytoryczny nie zawsze jest wysoki. Pozytywny jest natomiast fakt, iż prace są obiektywnie oceniane przez promotorów i recenzentów. Metodyka prac dyplomowych najczęściej uwzględnia praktyczny profil ocenianego kierunku. W pracach z reguły występuje część empiryczna wymagająca wykazania się praktycznymi umiejętnościami analizy konkretnych przykładów.

Lektoraty prowadzone przez lektorów CNCJO UMCS kończą się egzaminami na poziomie B2 (I st.) lub B2+ (II st.). Władze dziekańskie stale współpracują z koordynatorami języków i dyrekcją CNCJO w celu doskonalenia procesu nauczania języków obcych.

Formy weryfikacji efektów kształcenia są właściwie wymienione w kartach przedmiotów. Uczelnia udostępniła w trakcie wizytacji ZO prace egzaminacyjne i etapowe. Ich analiza wykazała, iż w praktyce realizowane prace przejściowe są generalnie adekwatne w swojej treści do zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzenie pełnej zgodności prac przejściowych z efektami kształcenia jest utrudnione ze względu na wzmiankowany brak sformułowania w kartach przedmiotów szczegółowych/przedmiotowych efektów kształcenia. Analiza wybranych prac przejściowych wykazała, iż bardzo starannie weryfikowane są efekty kształcenia w zakresie wiedzy natomiast występują niedoskonałości - przynajmniej w zakresie archiwizacji - w zakresie weryfikacji efektów dotyczących umiejętności i kompetencji społecznych.

W odniesieniu do procesu dyplomowania należy podkreślić, iż prace dyplomowe mają najczęściej charakter empiryczny. Uczelnia zakłada, iż realizowane praktyki umożliwiają zebranie danych źródłowych i powinny być podstawą do identyfikacji i rozwiązania konkretnego problemu praktycznego. Natomiast prace magisterskie mają z reguły charakter teoretyczno-empiryczny. Tematyka prac generalnie odpowiada zakładanym efektom kształcenia. Jednak występują przypadki niepełnej zgodności prac ze specjalnością studenta.

Uczelnia przedstawiła w załączniku do Raportu Samooceny obszerne informacje o zaangażowaniu studentów w działalność projektową umieszczając „Wykaz wybranych projektów badawczych/badań naukowych i projektów praktycznych prowadzonych przez pracowników WE, w których studenci byli zaangażowani”. Wykaz ten obejmuje 26 pozycji, a prace mają najczęściej charakter naukowy, ale i także wdrożeniowy. Ponadto Uczelnia zamieściła we wzmiankowanym załączniku szerokie informacje o zaangażowaniu studentów w działalność naukową. Załączono następujące wykazy: „Wykaz wybranych prac naukowych (artykułów/rozdziałów w monografiach), w których studenci i pracownicy WE UMCS byli współautorami”; „Wykaz wybranych publikacji książkowych, w których studenci WE UMCS byli autorami, a które powstały pod redakcją pracowników naukowych WE”; „Wykaz wybranych publikacji naukowych studentów WE –samodzielnych”; „Wykaz konferencji organizowanych przez koła naukowe i/lub samorząd studentów funkcjonujące na WE”; „Wykaz wybranych konferencji, w których studenci WE brali czynny udział (z publikacją lub wygłoszeniem referatu)”. Tematyka prac studentów jest zgodna z dyscyplinami do której przypisano oceniany kierunek. Wymienione prace z udziałem studentów można do pewnego stopnia traktować także jako przejaw osiągnięć projektowych, praktycznych.

Angażowaniu studentów do zajęć i projektów o charakterze praktycznym służył Projekt „Synergia - kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej”, który był realizowany w okresie od 1 października 2009 r. do 30 września 2014 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki; działanie 4.1, poddziałanie 4.1.1 – Wzmocnienie potencjału dydaktycznego Uczelni. Był on współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego głównym celem było ograniczenie luki kompetencyjnej absolwentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zwiększenie poziomu praktyczności kształcenia. W ramach wzmiankowanego projektu Wydział zacieśniał współpracę z przedsiębiorstwami i instytucjami. Organizowano praktyk i staży dla studentów, powołano Radę Przedsiębiorców jako organu doradczego Rady Programowej Wydziału, były realizowane zajęcia dydaktyczne przez praktyków, miała miejsce realizacja przez studentów projektów praktycznych w przedsiębiorstwach i instytucjach pod opieką merytoryczną pracowników naukowych. Część przedsięwzięć służyła lepszemu przygotowaniu absolwentów do wejścia na rynek pracy poprzez prowadzenie treningów interpersonalnych oraz szkoleń z rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej. Ułatwiano studentom Wydziału kontakty z potencjalnymi pracodawcami poprzez organizację spotkań panelowych z przedstawicielami przedsiębiorstw i instytucji oraz zajęć warsztatowych. Tworzono system regularnego gromadzenia informacji na

temat poziomu dopasowania kompetencji absolwentów do potrzeb pracodawców w celu dostosowywania programów nauczania do potrzeb rynku pracy.

Realizacja projektu „Synergia - kształtowanie kompetencji studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS poprzez zdobywanie wiedzy praktycznej” może być uznana za dobrą praktykę związaną z uprząctwieniem procesu kształcenia.

Z informacji zawartych w Raporcie Samooceny wynika, iż ok. 80% absolwentów studiów I stopnia decyduje się na kontynuację kształcenia na studiach II stopnia na WE UMCS. Część absolwentów studiów I stopnia podejmuje studia magisterskie w większych ośrodkach gospodarczych, co umożliwia im kontynuację nauki i jednoczesną pracę zawodową (informacje od tej grupy absolwentów wskazują, że są oni dobrze przygotowani do kontynuacji nauki na innych uczelniach). Zdaniem Uczelni absolwenci dobrze radzą sobie na rynku pracy, a nawet często podejmują zatrudnienie już podczas studiów lub znajdują pracę w zawodzie w krótkim czasie po zakończeniu studiów. Uczelnia podkreśla, iż pracodawcy często zwracają się do władz WE z prośbą o pomoc w znalezieniu pracownika. Kwestia przydatności efektów kształcenia na rynku pracy absolwentów kierunku *logistyka* była przedmiotem dyskusji ZO z przedstawicielami Rady Przedsiębiorców. W trakcie spotkania przedstawiciele pracodawców wysoko oceniali kształcenie na Wydziale w zakresie kierunku *logistyka*.

Niektórzy spośród obecnych pracodawców podkreślali, że zatrudniają absolwentów, często po odbyciu u nich praktyk. W trakcie spotkania wskazano, iż współpraca z Wydziałem polega także na dostosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb pracodawców. Za taki przykład można uznać strategiczną współpracę z Wydziałem z Urzędem Miasta Lublina, która zaowocowała wypracowaniem specjalizacji miasta. Wśród tych specjalizacji uzgodniono sektor logistyczny, a Uczelnia z powodzeniem w tym kontekście wdrożyła kierunek *logistyka*. Można ocenić, iż wskazany przykład zasługuje na miano dobrej praktyki. Podawano także przykłady współpracy Wydziału z przedsiębiorstwem MPK, w ramach której byli zaangażowani także studenci. Na pytanie członków ZO o słabości absolwentów z punktu widzenia wymagań kompetencyjnych zajmowanych przez nich stanowisk pracy uczestnicy spotkania wskazali jednoznacznie na pierwszym miejscu „brak umiejętności komunikacji”. Dotyczyło to zarówno komunikacji werbalnej, jak i pisemnej, a nawet niewerbalnej. Podniesiono także potrzebę wzmocnienia kompetencji językowych w formie wprowadzenia „drugiego języka” do programu kształcenia.

Pozytywnie należy ocenić przydatność kształtowanych efektów kształcenia z perspektywy rynku pracy. Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia opiera się na sformalizowanych procedurach opisanych w aktach wewnętrznych Uczelni i Wydziału, których przestrzeganie jest przedmiotem kontroli. Uczelnia dokonuje w odniesieniu do wszystkich prac dyplomowych sprawdzania stopnia ich samodzielności za pomocą systemu antyplagiatowego. Cały system oceny osiągnięć efektów kształcenia jest przejrzysty i zapewnia rzetelność prowadzenia oceny. Studenci mają możliwość egzekwowania swoich praw i sygnalizowania wszelkich problemów w tym zakresie w drodze zarówno kontaktów bezpośrednich z nauczycielami akademickimi i władzami wydziałowymi, jak i anonimowych ocen wyrażanych w ankietach. Regulamin studiów przewiduje w szczególności możliwość wystąpienia o komisyjne sprawdzenie wiedzy i umiejętności.

Oceny realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonują co do zasady nauczyciele akademicy prowadzący te przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów przez szersze gremium ma miejsce jedynie w przypadku egzaminów dyplomowych z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta. Dobór nauczycieli akademickich przeprowadzających sprawdzanie i dokonujących oceny osiągnięcia efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń. Wątpliwości budzi jedynie wzmiankowane powierzenie weryfikowania osiągnięcia pełnych kierunkowych efektów kształcenia zakładowym opiekunom praktyk.

Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość.

W opinii studentów stosowane metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są odpowiednie do formy zajęć dydaktycznych. Przyznali, że spotykają się z różnymi metodami takimi jak: testy jednokrotnego/wielokrotnego wyboru, zadania opisowe, zadania obliczeniowe, wykonanie projektu, prezentacja opracowanego zagadnienia, projekty grupowe, egzaminy ustne, wykonanie zadania w praktyce. System oceniania jest im znany i zrozumiały. W trakcie spotkania z ZO PKA studenci stwierdzili, że każdy nauczyciel zapoznaje studentów z warunkami zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach w semestrze, przedstawiając zakładane efekty kształcenia, formy weryfikacji stopnia ich osiągnięcia oraz zasady oceniania. Oceny z zaliczeń i egzaminów publikowane są w systemie USOS, a z informacji studentów wynika, że pojawiają się w terminie nie późniejszym niż 7 dni od dnia egzaminu. Studenci wyrazili bardzo pozytywną opinię w kwestii organizacji sesji egzaminacyjnej - na pierwszych zajęciach w semestrze ustalana jest data egzaminu i wprowadzana do arkusza publikowanego na stronie internetowej Uczelni, gdzie znajduje się pełne zestawienie dat zaplanowanych egzaminów. Ocena z praktyk wystawiana jest przez opiekuna praktyk z strony pracodawcy, oparta jest o kartę oceny praktyk opracowaną przez Wydział Ekonomiczny. Na karcie oceny znajduje się tabela z zakładanymi efektami kształcenia oraz możliwość oceny stopnia osiągnięcia danego efektu kształcenia. Ponadto opiekun wystawia ocenę końcową z praktyk oraz ma możliwość zamieszczenia dodatkowego komentarza. Studenci przyznali, iż przyjęta procedura zaliczenia praktyk jest dla nich odpowiednia.

2.3.

Zasady rekrutacji na studia I stopnia są jasne i opierają się na wymogu posiadania zdanego egzaminu maturalnego, a rekrutacja prowadzona jest na podstawie listy rankingowej według wybranych ocen na dyplomie maturalnym. Przyjmowana jest średnia ocena z wybranego przedmiotu: matematyka/geografia/historia oraz języka nowożytnego. Przyjęte zasady rekrutacji na studia I stopnia nie budzą wątpliwości, choć nie optymalizują doboru kandydatów na studia danego kierunku z punktu widzenia przygotowania kandydatów do opanowania efektów kształcenia właściwych dla kierunku *logistyka*.

Kandydaci na studia II st. przyjmowani są na podstawie ocen na dyplomie ze studiów I stopnia, przy czym w pierwszej kolejności kwalifikowani są absolwenci kierunku *logistyka*, następnie absolwenci innych kierunków WE oraz kierunków pokrewnych. Należy stwierdzić, iż powyższe kryteria rekrutacji na studia II stopnia kierunku *logistyka* są:

- nieprzejrzyste a ich praktyczne wdrożenie nie jest jednoznaczne, gdyż nie podano zasad łączenia dwóch rodzajów kryteriów (ranking według ocen i preferencje co do jednostki, w której ukończono wcześniejsze studia);
- kryteria rekrutacji mogą naruszać zasadę równości dostępu do kształcenia dla wszystkich kandydatów spełniających określone wymagania formalne i merytoryczne. Zostaje niewłaściwie przyjęta zasada preferowania kandydatów kończących wskazane podmiotowo uczelnie wyższe;
- przyjęte kryteria wykorzystują nieprecyzyjne sformułowanie „kierunki pokrewne”. W obowiązującym systemie specyfika poszczególnych kierunków kształcenia wynika z odniesienia zakładanych efektów kształcenia do określonych obszarów nauki, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych;
- przyjęte zasady rekrutacji na studia II stopnia nie zapewniają weryfikacji, szczególnie w stosunku do absolwentów „kierunków pokrewnych”, iż posiadają oni niezbędne kompetencje (uzyskane efekty kształcenia) na poziomie studiów I stopnia niezbędne z punktu widzenia możliwości realizacji efektów kształcenia zakładanych na studiach

II stopnia. System rekrutacji nie zapewnia, iż wszystkie osoby przyjęte spełnią wymagania wstępne dla wszystkich przedmiotów przewidzianych w programie kształcenia studiów II stopnia.

W trakcie wizytacji ZO omówiono powyższe kwestie na spotkaniu z Prodziekanem i osobami odpowiedzialnymi za proces rekrutacji.

Zasady uznawania efektów i okresów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym określone są na zasadach wymienionych w § 9 Regulaminu studiów. Dla studentów korzystających z programu Erasmus+ przygotowano szczegółową procedurę. Zasady przenoszenia się z innych uczelni (lub z innego kierunku studiów) określają §10-11 Regulaminu studiów, a zasady wznowienia studiów celem ich ukończenia i/lub złożenia i obrony pracy dyplomowej określają §34 i §39 Regulaminu studiów. W Regulaminie studiów (§ 7) przewidziano możliwość potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Potwierdzanie to odbywa się w procesie oceny wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Proces potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną regulowany jest dodatkowo szczegółową procedurą 2.5 systemu zapewnienia jakości.

W odniesieniu do procesu dyplomowania obowiązuje procedura 2.4. systemu jakości Seminarium trwają 3 semestry. Wyboru promotora pracy dyplomowej dokonuje student na podstawie oferty tematyki seminariów. Po pierwszym semestrze temat pracy dyplomowej zgłaszany jest do zatwierdzenia przez Radę Instytutu a od 2017 r. przez Zespół Programowy ds. Kierunku. Prace dyplomowe mają z zasady charakter empiryczny lub teoretyczno-empiryczny. Wprowadzenia podstawowych informacji o pracy do Archiwum Prac Dyplomowych (APD) dokonuje student, pracę zatwierdza promotor i kieruje ją do sprawdzenia systemem antyplagiatowym. W przypadku przekroczenia dopuszczalnych współczynników prawdopodobieństwa [20%] i [5%] praca nie jest dopuszczana do obrony. Pula pytań obowiązujących na egzaminie dyplomowym jest zamieszczona na stronie WE, pytania są losowane, recenzenta wyznacza Prodziekan ds. Jakości Kształcenia.

Na podstawie informacji przedłożonych przez Uczelnię można stwierdzić, iż po zakończeniu każdego semestru Prodziekan ds. Studentów przedstawia Radzie Wydziału szczegółowe sprawozdanie z sesji obejmujące m.in.: liczbę studentów przystępujących do zaliczenia/egzaminu, studentów, którzy zaliczyli przedmiot, liczbę wpisów warunkowych, liczbę studentów skierowanych na powtórzenie semestru, liczbę przedłużeń sesji, liczbę skreśleń po sesji (w tym z powodu niezłożenia pracy dyplomowej w terminie). W przypadku wskaźników odbiegających od normy podejmowane są działania wyjaśniające i korygujące.

Można zauważyć, iż w związku ze zidentyfikowanymi przez ZO przypadkami niezgodności tematów prac dyplomowych ze specjalnością studentów dotychczas podejmowane działania korygujące nie były w pełni skuteczne.

W opinii studentów przyjęte kryteria rekrutacji pozwalają na odpowiedni dobór kandydatów na studia. W trakcie spotkania z osobą odpowiedzialną za rekrutację studentów zostały przedstawione warunki rekrutacji studentów z Polski oraz z innych krajów. Przyjęte warunki rekrutacji skutecznie sprawdzają umiejętności w tym znajomość języka polskiego wśród kandydatów na studia z innych krajów.

Studenci trybu stacjonarnego obecni na spotkaniu z ZO PKA wielokrotnie przytaczali duże problemy z wyborem promotora pracy dyplomowej. Z ich perspektywy obecnie przyjęta procedura wyboru seminarium i promotora pracy dyplomowej nie działa odpowiednio i utrudnia wybór właściwego promotora. Obecnie procedura określa dzień, w którym studenci mogą zapisywać się na seminarium bezpośrednio u wybranych promotorów, co jak przyznali studenci, powoduje stosowanie metody pierwszeństwa i ustawianie się studentów w kolejkach od godziny 3:00 w nocy. Niejednokrotnie dochodzi do sytuacji gdy z dostępnych 10 miejsc u wybranego promotora większość jest już zajęta przed rozpoczęciem terminu zapisów. W opinii studentów obecna procedura powoduje trudności w wyborze preferowanego

seminarium i konieczność wyboru na podstawie wolnych miejsc u promotorów, do których jest mniejsze zainteresowanie innych studentów. Studenci trybu niestacjonarnego wyrazili niezadowolenie z niewielkiego wyboru seminariów i promotorów prac dyplomowych. Przy grupie około 20 studentów na danym roku studiów, zostają narzuceni dwaj promotorzy, do których może zapisać się około 10 osób, a w razie zainteresowania zapisem do innego promotora konieczne jest załatwianie tego samodzielnie.

Praktyki są realizowane na studiach pierwszego i drugiego stopnia, Uczelnia i Wydział prowadzą bazy praktyk, z których studenci mają możliwość wyboru miejsca odbywanych praktyk, mają też możliwość samodzielnego załatwienia praktyk u pracodawców nie znajdujących się w bazie. Miejsca praktyk są weryfikowane przez władze Wydziału i koordynatora ds. praktyk pod względem możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Studenci studiów niestacjonarnych stwierdzili, iż wykonywana przez nich praca jest zaliczana jako obowiązkowa praktyka zawodowa.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program i plan studiów, ujęte w nim treści programowe, wymiar godzinowy poszczególnych przedmiotów, stosowane formy zajęć i metody dydaktyczne pozwalają na realizację założonych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie kształtowania umiejętności praktycznych potrzebnych na rynku pracy.

Stosowane metody sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia oraz organizacja procesu sprawdzania i oceny są właściwe.

Tryb i warunki rekrutacja kandydatów na studia I stopnia umożliwiają ich dobór w oparciu o wiedzę i umiejętności pozwalające na osiąganie określonych dla kierunku efektów kształcenia. W przypadku kryteriów rekrutacji na studia II stopnia występują uchybienia. Uczelnia przyjęła zasady odnoszące się do uznawania efektów kształcenia uzyskanych poza systemem studiów.

W opinii studentów stosowane metody kształcenia pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, ich różnorodność pozwala im zdobywać umiejętności i kompetencje, a także aktywizuje ich na zajęciach. Studenci przyznają, że w trakcie zajęć zdobywają także wiedzę praktyczną z zakresu omawianego tematu. Sposoby weryfikacji i oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są odpowiednio dobrane i dostosowane do form zajęć i pozwalają na weryfikację umiejętności praktycznych. Prowadzący zapoznają studentów z sylabusami na zajęciach organizacyjnych. System oceniania jest studentom znany, w ich opinii są oceniani obiektywnie, a oceny są wpisywane do systemu USOS w bardzo krótkim czasie. W opinii studentów stacjonarnych organizacja planu zajęć nie jest odpowiednia, ze względu na zbyt duże przerwy między zajęciami. Studenci niestacjonarni nie zawsze otrzymują plany zjazdów w najbliższym semestrze z odpowiednim wyprzedzeniem.

Rekrutacja prowadzona jest w oparciu o internetowy system rekrutacji. Warunki rekrutacji podane są na stronie internetowej. W opinii studentów pozwalają one na odpowiedni dobór kandydatów na studia. Przyjęte warunki rekrutacji określają tryb postępowania przy rekrutacji kandydatów kończących szkołę średnią w Polsce oraz dla kandydatów z zagranicy.

Aktualnie stosowany system wyboru seminariów i promotora pracy dyplomowej jest dużym utrudnieniem dla studentów, na co zwracali szczególną uwagę. Przyjęte zasady powodują powstawanie dużych kolejek oczekujących na zapis do wybranego promotora od godzin nocnych. Studenci trybu niestacjonarnego mają możliwość wyboru promotora z listy przygotowanej na podstawie liczby studentów w stosunku 1 promotor na 10 studentów. W przypadku małolicznych roczników wybór jest ograniczony i konieczne jest samodzielne wybranie promotora i załatwienie odpowiednich formalności.

Dobre praktyki

1. Strategiczna współpraca z Wydziałem z Urzędem Miasta Lublina, która zaowocowała wypracowaniem specjalizacji dla miasta. Wśród tych specjalizacji uzgodniono sektor logistyczny, a Uczelnia z powodzeniem w tym kontekście wdrożyła kierunek logistyka. Można ocenić, iż wskazany przykład zasługuje na miano dobrej praktyki.
2. Stosowanie tak zwanej „Bazy Miejsc Odbywania Praktyk”.
3. Terminy egzaminów podawane na początku semestru do wiadomości studentów poprzez arkusz dostępny na stronie internetowej

Zalecenia

1. Opracowanie karty przedmiotu (sylabusu) dla modułu praktyka zawodowa
2. Opracowania szczegółowych efektów kształcenia dla praktyki zawodowej
3. Dobranie adekwatnych form weryfikacji osiągnięcia szczegółowych efektów kształcenia dla praktyki zawodowej
4. Sformułowanie właściwej procedury zwalniania z praktyki zawodowej osób pracujących lub prowadzących działalność gospodarczą uwzględniających weryfikację osiągnięcia zakładanych dla praktyki efektów kształcenia.
5. Dalsze podejmowanie działań zmierzających do optymalizacji planu zajęć na studiach dziennych, tak aby ograniczyć „okienka” i eliminować realizację zajęć w godzinach popołudniowych, a szczególnie wieczornych.
6. Należy usunąć błędy w przypisywaniu punktacji ECTS i ujednoczyć przypisywanie punktacji tak aby jednemu punktowi ECTS odpowiadały nakłady czasu pracy na poziomie 25-30 godzin.
7. Należy opracować standardy wymogów merytorycznych w stosunku do prac licencjackich i magisterskich. W przypadku prac licencjackich odnotowano przypadki niewłaściwego formułowania celów prac. Cele prac miały często zbyt ogólny charakter nie formułując konkretnego zadania badawczego, które może być zrealizowane z wykorzystaniem narzędzi badawczych właściwych dla dyscypliny ekonomia.
8. Należy doprecyzować zasady rekrutacji na studia II stopnia gdyż w obecnej wersji nie zapewniają przejrzystość i selektywność kryteriów kwalifikacji oraz bezstronność zasad i procedur rekrutacji.
9. Należy zapewnić możliwość wyboru modułów kształcenia na studiach II stopnia w wymiarze odpowiadających przynajmniej 30% łącznej liczby przewidzianych punktów ECTS.
10. Zasadna jest zmiana systemu wyboru seminarium i promotora pracy dyplomowej, na przykład na pierwszeństwo wyboru dla studentów z najwyższą średnią z toku studiów.
11. Konieczne jest zwiększenie możliwości wyboru promotora dla studentów niestacjonarnych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

- 3.1.

W Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie wprowadzono model zarządzania jakością kształcenia, który obejmuje 6 obszarów związanych z jakością kształcenia, w tym m. in. z:

- organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, w tym zajęć dydaktycznych oraz
- systemem obiegu i udostępnienia informacji.

Model ten określa zadania dotyczące zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia oraz procedury, poprzez które realizuje się przyjęte zadania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem Systemu sprawuje Rektor. Dla realizacji zadań wynikających z SZJK został powołany Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Zespół ds. Analiz Jakości Kształcenia, a na poziomie Wydziału – Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia oraz dla każdego kierunku Zespoły Programowe.

Kluczowe procedury zadań objętych tym systemem dotyczące programu kształcenia opracowane na Wydziale Ekonomicznym to *Procedura*:

- *opracowania programów studiów,*
- *opracowania i weryfikowania efektów kształcenia na kierunkach realizowanych na Wydziale,*
- *wyboru specjalności, przedmiotów fakultatywnych i seminarium dyplomowego,*
- *dyplomowania oraz*
- *zasad dokumentowania efektów kształcenia, realizacji praktyk zawodowych.*

Ich wdrożenie pozwala na usprawnianie procesu dydaktycznego. Określono w nich szczegółowe cele kształcenia uwzględniające specyfikę Wydziału Ekonomicznego, zakres i opis zakładanych efektów kształcenia, udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowym przeglądzie programu kształcenia interesariuszy zarówno wewnętrznych (nauczycieli akademickich, studentów), jak i zewnętrznych (pracodawcy, absolwenci), a także sposoby dokumentowania wyników monitorowania i przeglądów programów kształcenia i ich wykorzystanie w procesie naprawy lub doskonaleniu oraz sposoby udostępniania raportów z tych przeglądów interesariuszom.

Wydział Ekonomiczny wprowadził rozwiązania systemowe polegające na stałej analizie i weryfikacji procesu kształcenia. Wdrożył system zapewnienia jakości kształcenia oraz monitoruje i przeprowadza na bieżąco weryfikację efektów kształcenia na każdym poziomie i etapie procesu kształcenia.

Formułowanie oraz doskonalenie programów i efektów kształcenia odbywa się na szczeblu Zespołów Programowych poszczególnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym, któremu przewodniczy Kierownik kierunku. W skład Zespołów wchodzi kierownicy specjalności, samodzielni nauczyciele akademicy wchodzący w skład minimum kadrowego danego kierunku. Przedstawiciele studentów oraz Rady Przedsiębiorców są członkami Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, który opiniuje postulaty zgłaszane przez Zespoły Programowe oraz Radę Przedsiębiorców. Studenci jako członkowie ciał opiniodawczo-doradczych, poza możliwością bezpośredniego zgłaszania propozycji zmian, mogą także wnioskować o wprowadzenie zmian wypełniając ankietę, zarówno w formie elektronicznej, jak i papierowej, oceniającą wykonywanie obowiązków przez nauczycieli akademickich oraz proces kształcenia.

Poza interesariuszami wewnętrznymi znaczącą rolę w formułowaniu i ocenie treści programowych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy odgrywa Rada Przedsiębiorców, w skład której wchodzi przedstawiciele sektora przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych. Głównym zadaniem Rady Przedsiębiorców jest nawiązanie ścisłej współpracy środowiska nauki i praktyki gospodarczej. Jednym z obszarów współpracy jest dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Sugestie członków Rady Przedsiębiorców wykorzystywane są również w określaniu tematyki prac dyplomowych, a także organizacji praktyk studenckich.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni są członkami Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału, przedstawiciele pracodawców zasiadają w Radzie Przedsiębiorców.

Jak poinformowano w czasie wizytacji działania doskonalące jakość kształcenia uwzględniające opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, podjęte przez Władze Wydziału to:

1. na wniosek nauczycieli akademickich oraz studentów dokonywane są zmiany:
 - sekwencji realizacji poszczególnych przedmiotów, tj. np. przesunięcie przedmiotu *Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze* z drugiego na czwarty semestr studiów, głównie ze względu na złe oceny i niską zdawalność studentów wynikającą z ograniczonego zasobu wiedzy na I roku studiów, przesunięcie przedmiotu *Rachunkowość* przed przedmiot *Finanse przedsiębiorców*;
 - na wniosek pracowników prowadzących seminaria dyplomowe oraz studentów (zgłoszony do Prodziekana ds. Jakości Kształcenia, zaopiniowany pozytywnie przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia) – stworzono - decyzją Rady Wydziału - możliwość przygotowywania prac dyplomowych w języku obcym;
 - na wniosek prowadzącego zajęcia z przedmiotu *Sieci logistyczne* (na podstawie ewaluacji przedmiotu po zrealizowanym cyklu kształcenia), zaopiniowany przez Zespół Programowy Kierunku i Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia – dokonano zmiany formy zajęć z tego przedmiotu: z 30 godz. wykładu - na 15 godz. wykładu + 15 godz. ćwiczeń,
2. na wniosek studentów oraz Samorządu studentów:
 - na podstawie oceny zajęć - włączono do puli wykładów fakultatywnych i przedmiotów ogólnowydziałowych przedmioty cieszące się zainteresowaniem studentów, prowadzone przez wykładowców wysoko ocenianych przez studentów takie jak: *zaawansowane funkcje Excela* (sugestia studentów) czy wykłady profesorów wizytujących, którzy prowadzą zajęcia w językach obcych tj. *Asian Economic Integration and Regional, Bilateral and Multilateral as well as Mega FTAs, Asian Emerging Giants within the Asian Economic System, Cross-cultural Issues in Business, Managerial Implications of Globalization*,
 - na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzonych na grupie studentów studiów I stopnia na kierunku *Logistyka* przygotowano koncepcję programu studiów II stopnia z tego kierunku i uwzględniono zdecydowaną większość postulatów, w tym m. in. więcej zajęć praktycznych, laboratoriów, zajęć z języka obcego, a także większy udział wykładowców z doświadczeniem praktycznym;
 - wprowadzono większy wymiar zajęć praktycznych z takich przedmiotów jak np.: gry kierowniczej *Marketplace*, *Symulacje logistyczne* prowadzone z nauczycieli akademickich Wydziału posiadających certyfikat trenera gry kierowniczej;
 - uruchomienie specjalności *Zarządzanie przedsiębiorstwem logistycznym* (pomimo mniejszej niż wymagana liczby zgłaszających się studentów – 15 osób)
 - objęto kontrolą prace egzaminacyjne w przypadkach zastrzeżeń zgłaszanych przez studentów (np. z przedmiotu *Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze*)
 - systematyczne zwiększanie udziału praktyków gospodarczych i osób z doświadczeniem biznesowym w prowadzeniu zajęć dydaktycznych;
 - uruchomiono lektoraty z języka niemieckiego i hiszpańskiego;
 - wprowadzenie tłumacza migowego dla osób niesłyszących;
 - modyfikacja procedur w zakresie zapisów na seminaria dyplomowe z wykorzystaniem systemu USOS.

3. Na wniosek Rady Przedsiębiorców, poprzedzony konsultacjami z Prezesem Zarządu Gaz-System SA, Dyrektorem Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin, Prezesem Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, Dyrektorem Kontrolingu i Logistyki firmy Onninen Polska, Prezesem Pol-Inowex SA oraz prezesami spółek informatycznych oferujących systemy i usługi dla logistyki, w tym: Solveris, Solet, E-studio Software, Tehand, wdrożono na ocenianym kierunku studia II stopnia;
4. Na forum Rady zaprezentowana została koncepcja programu studiów, różne aspekty programu były też konsultowane indywidualnie przez poszczególnych członków Rady , w tym: Prezesa Zarządu Gaz-System SA, Dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin, Prezesa Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, Dyrektora Kontrolingu i Logistyki firmy Onninen Polska, Prezesa Pol-Inowex SA oraz prezesów spółek informatycznych oferujących systemy i usługi dla logistyki, w tym : Solveris, Solet, E-studio Software, Tehand.
5. Członkowie Rady Przedsiębiorców, a także przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego prowadzą zajęcia fakultatywne (do wyboru). Są osoby z doświadczeniem praktycznym. Zaletą prowadzonych wykładów jest przede wszystkim bezpośredni kontakt z praktykami oraz realnymi problemami biznesowymi. Uczestnictwo w wykładach umożliwia zdobycie doświadczenia przydatnego przy ubieganiu się o praktyki, staże czy pracę. W ramach tych wykładów realizowane są takie zajęcia jak:
 - *Technologie informacyjne w logistyce; Business Intelligence (BPMN); Integracja Danych w systemach logistycznych*
 - *Prawo przewozowe; Podstawy Prawa i ochrona własności intelektualnej*
 - *Modelowanie procesów logistycznych, Controlling logistyczny*
 - *Branża TSL na świecie; Łańcuchy i sieci wartości*
 - *Międzynarodowe rozliczenia finansowe*
 - *Zarządzanie flotą pojazdów; Systemy transportowe; Bezpieczeństwo transportu*
 - *Projektowanie systemów zarządzania; Budowanie i wdrażanie strategii przedsiębiorstw*
 - *Logistyka wielokanałowa, CRM w logistyce*
 - *Ryzyko bankowe i mechanizmy jego ograniczania; Produkty bankowe dla podmiotów gospodarczych*
 - *Negocjacje w logistyce, Outsourcing usług logistycznych*
 - *Cło i spedycja międzynarodowa*
 - *General Służb Celnych (w stanie spoczynku);*
 - *Bezpieczeństwo ruchu drogowego*
6. Rada Przedsiębiorców zgłosiła wniosek o podjęcie stałej współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi polegającą na organizacji klas akademickich, włączaniu pracowników dydaktycznych do prowadzenia zajęć w szkołach ponadgimnazjalnych, zapraszanie uczniów na Wydział Ekonomicznym na zajęcia, konkursy, czy szkolenia
7. Uwzględniając sugestie ze strony prawodawców włączono do programu kształcenia następujące przedmioty: *E-logistyka i systemy GIS (E-Studio Software), Logistyk dystrybucji – Onninen, Symulacje i modelowanie procesów logistycznych Simulink (Solet), Business Intelligence (BPMN) (Solveris), Integracja danych w systemach logistycznych (Tehand), Techniczne laboratorium logistyki (MPK, Pol-Inowex;*
8. członkowie Rady Przedsiębiorców oferują miejsca praktyk dla studentów tj.: MPK Lublin, Gala S.A, Wojewódzki Urząd Statystyczny (różne działy), Solet, Urząd Miasta (różne działy), NBP, Pol-inowex, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (różne działy).

Biorąc powyższe pod uwagę można zatem stwierdzić, iż przedstawiciele interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych są członkami wszystkich ciał odpowiedzialnych za

podejmowania kluczowych decyzji dla projektowania, monitorowania i realizacji programów i efektów kształcenia.

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych w programie efektów kształcenia odbywa się na każdym etapie kształcenia, począwszy od zajęć dydaktycznych, poprzez praktyki zawodowe, i na procesie dyplomowania kończąc. W tym celu opracowane zostały zasady przygotowania i obrony prac dyplomowych (Regulamin studiów UMCS, Procedura dyplomowania). Obowiązujące na egzaminie dyplomowym zagadnienia odpowiadają założonym efektom kształcenia. Procesem monitorowania efektów kształcenia objęte są również praktyki studenckie, dla których opracowano *Regulamin studenckich praktyk zawodowych* i wdrożono Procedurę realizacji tych praktyk.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest ściśle związane z metodami i formami kształcenia. Biorąc pod uwagę doświadczenie dydaktyczne pracowników, Władze Wydziału pozostawiają swobodę wyboru tych metod i form prowadzącym zajęcia (kierownikom przedmiotów).

Monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i osiągania zakładanych pozwala na dokonanie oceny aktualności zakładanych efektów kształcenia, w tym m. in. ma ich zgodności z oczekiwaniami otoczenia społeczno-gospodarczego i rynku pracy, oceny stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oceny programu studiów, stosowanych form kształcenia i metod ich weryfikacji i oceniania, a także ocenę nakładu pracy własnej studenta, materiałów dydaktycznych oraz infrastruktury dydaktycznej. Analiza wyników egzaminów (semestralna struktura ocen każdego kierunku, w tym roku studiów i przedmiotów), oceny prac etapowych, dyplomowych, praktyk, a także semestralna analiza odsiewu studentów, semestralna analiza oceny nauczycieli akademickich i zajęć dydaktycznych dokonywana przez studentów stanowi materiał analityczny dla władz Wydziału i Kolegium Dziekańskiego. Materiał ten pozwala Władzom Wydziału na podjęcie skutecznych działań o charakterze doskonalącym lub - w zależności od stwierdzonych uchybień - naprawczym.

Działania doskonalące jakość kształcenia będące wynikiem monitorowania oraz okresowego przeglądu programów kształcenia, uwzględniające opinie wewnętrznych, podjęte przez Władze Wydziału to:

1. na podstawie analizy protokołów z sesji egzaminacyjnej (złe oceny oraz niska zdawalność), na wniosek Zespołu Programowego Kierunku, zaopiniowany przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Rada Wydziału podjęła decyzję o zmianie realizacji przedmiotu *Międzynarodowe stosunki gospodarcze* (z semestru drugiego na czwarty), *Rachunkowość*, oraz *Finanse przedsiębiorstw* (II rok)
2. na podstawie analizy wyników ankiety oceny zajęć oraz analizy protokołów z sesji egzaminacyjnych i struktury ocen – w przypadkach ocen rażąco odbiegających od rozkładu standardowego - na wniosek Prodziekana ds. Jakości Kształcenia zakończono lub nawiązano współpracę z pracownikami spoza Uczelni prowadzącymi zajęcia fakultatywne, a także rozwiązywanie umów z wykładowcami nie przestrzegającymi (mimo zaleceń władz dziekańskich) standardów obowiązujących na Wydziale Ekonomicznym, generujących dużo zastrzeżeń ze strony studentów;
3. stałe objęcie wszystkich prac dyplomowych kontrolą antyplagiatową
4. stałe monitorowanie przez Prodziekana ds. Jakości Kształcenia terminowego rozpoczynania zajęć oraz odbywania konsultacji przez wykładowców oraz monitorowanie realizacji zajęć przeniesionych (z uzasadnionego powodu) na inny termin;
5. stałe monitorowanie i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej na Wydziale do realizacji zajęć dydaktycznych, stałe wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych w sprzęt do prowadzenia zajęć, pozyskiwanie specjalistycznego oprogramowania

Na Wydziale Ekonomicznym dokonywany jest systematycznie proces monitorowania struktury ocen i na bieżąco przyczynia się do stałej poprawy jakości procesu dydaktycznego

oraz weryfikacji treści i efektów kształcenia. Przeprowadzany jest on poprzez analizę ocen prac etapowych, zaliczeniowych, egzaminacyjnych w trakcie studiów, ocenę praktyk oraz ocenę procesu dyplomowania. Brane są pod uwagę mierniki ilościowe i jakościowe np. współczynniki pozytywnych zaliczeń w pierwszym terminie, odsetek ocen pozytywnych i negatywnych (bdb – ndst), odsetek studentów z zaliczeniem warunkowym, procent studentów niekończących studiów, struktura ocen uzyskiwanych na egzaminie dyplomowym.

W przypadku znacznego odsetka ocen niedostatecznych stosuje się mierniki jakościowe np. wprowadza się dodatkowe hospitacje zajęć, rozmowy z nauczycielami akademickimi czy też weryfikuje się treści kształcenia dostosowując je do poziomu danej grupy studenckiej.

Biorąc powyższe pod uwagę można stwierdzić, iż rekonstrukcja zmian doskonalących programy kształcenia odbywa się cyklicznie (semestralnie) na wniosek zarówno interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Zdecydowana większość proponowanych zmian jest uwzględniana i monitorowana, a ich efekty weryfikowane na bieżąco, co potwierdzają protokoły z posiedzeń organów Wydziału.

Przedstawiciele Wydziałowego Samorządu Studentów przyznali, iż władze Wydziału umożliwiają im aktywny udział w procesie projektowania i monitorowania programów kształcenia. Proces odbywa się w oparciu o przyjęte na Wydziale procedury, które włączają w ten proces interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W konsultacjach programów kształcenia mają udział studenci za pośrednictwem reprezentantów w zespołach opracowujących programy kształcenia jak również w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Prowadzona jest ankieta dla osób kończących studia wyższe, której celem jest weryfikacja kierunkowych efektów kształcenia oraz uzyskanie opinii na temat programu studiów. Badanie prowadzone jest za pomocą elektronicznego kwestionariusza ankiety. W opinii studentów zauważalne są zmiany w programie kształcenia kolejnych cykli na podstawie wniosków z przeprowadzonych ankiet. Regularnie pod koniec semestru prowadzone są także ankiety oceny zajęć dydaktycznych. Wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji przedstawiane są na Radzie Wydziału oraz na posiedzeniach zespołu ds. jakości kształcenia. Samorząd studentów organizuje spotkania ze studentami w celu omówienia wyników ankiet, lecz zainteresowanie studentów uczestnictwem w spotkaniach jest znikome.

Obecnie nie funkcjonuje formalna procedura oceny praktyk zawodowych. Studenci mają możliwość zgłaszania uwag koordynatorowi ds. praktyk lub prodziekanowi ds. studenckich. Z informacji uzyskanych w trakcie spotkania z koordynatorem ds. praktyk, wprowadzany jest internetowy system praktyk studenckich, w którym student będzie miał możliwość wyboru miejsca praktyk, przygotowania cv, niezbędnych dokumentów, a po zakończeniu praktyk oceny miejsca praktyk i wyrażenia dłuższej opinii w formie komentarza. Studenci przyznali, że w przypadku zgłaszania przez nich nieprawidłowości w trakcie praktyk, są one wyjaśniane z przedstawicielami przedsiębiorstwa, a także uważają, że podejmowane działania za skuteczne.

3.2.

Publiczny dostęp do informacji jest zapewniany przez strony internetowe UMCS oraz stronę internetową Wydziału Ekonomicznego (www.umcs.pl/pl/ekonomiczny), zgodnie z procedurą *zasady udostępnienia informacji na Wydziale Ekonomicznym*. Ponadto dostępny jest portal informacyjny dotyczący poszczególnych modułów kształcenia (usosweb.umcs.pl). Strony internetowe Wydziału oraz Uniwersytetu udostępniają także informacje dotyczące rekrutacji oraz możliwości dalszego kształcenia i zatrudnienia absolwentów (www.irk.umcs.lublin.pl).

Wg informacji uzyskanych w czasie wizytacji na spotkaniu z przedstawicielami wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym za wszelkie działania związane z obsługą kanałów informacyjnych, tj. udostępnianie, monitorowanie

i aktualizowanie danych odpowiedzialny jest pracownik administracyjny ds. promocji. Zakres informacji do umieszczenia na stronie wydziałowej zgłaszają Władze Wydziału, pracownicy, Samorząd Studencki, Koła Naukowe, studenci, a także przedstawiciele przedsiębiorstw współpracujących z Wydziałem drogą mailową, telefonicznie lub ustnie.

Sprawy studenckie takie jak: odwoływanie zajęć, zmiana terminów konsultacji aktualizowane są przez pracownika administracyjnego Wydziału na bieżąco na specjalnie uruchomionej stronie Wydziałowej na Facebooku (*Dziekanat WE UMCS*), po uzyskaniu informacji od nauczyciela akademickiego; zaś w zakresie oferty dydaktycznej – po konsultacjach z władzami Wydziału.

Plany zajęć dydaktycznych, programy kształcenia, procedury, uchwały dotyczące kształcenia są umieszczane na stronie internetowej Wydziału przez pracownika administracji niezwłocznie po ich przyjęciu lub ich zaktualizowaniu przez Radę Wydziału. Pełnomocnik ds. Praktyk i Staży przesyła drogą mailową ogłoszenia o praktykach i stażach do pracownika administracji, który niezwłocznie umieszcza je w stosownej zakładce na www oraz Facebooku. Na Facebooku zrzeszającej starostów poszczególnych kierunków studiów umieszcza najważniejsze informacje dotyczące studentów. Dostęp do informacji zapewniany jest również poprzez coraz szersze wykorzystywanie systemu USOS.

Wydział, opiekunowie i starostowie poszczególnych lat prowadzi wielokanałową komunikację ze studentami za pośrednictwem strony internetowej.

Cyklicznie dokonuje się aktualizacji wydziałowej strony w celu zwiększenia jej przejrzystości i czytelności jak np. zmiana całej zakładki „dla studentów” (ze względu na wcześniej panujący w niej nieład); uaktualnianie profili pracowników administracji, zaś w przypadku zmian organizacyjnych, informacji o Wydziale itp. Ponadto na stronie tej znajdują się informacje dotyczące aktualnych wydarzeń, informacje o szkoleniach i konferencjach, osiągnięciach i sukcesach pracowników oraz studentów. Nadzór merytoryczny nad całością sprawuje Dziekan Wydziału oraz Prodziekan ds. Jakości Kształcenia.

Wsparciem dla działań wydziałowych jest także Biuro Promocji UMCS, system USOS, uczelniana komórka zajmująca się obsługą informatyczną strony internetowej, w tym Wirtualnego Kampusu UMCS, na którym odbywają się szkolenia w zakresie bhp.

W opinii studentów informacje dostępne na stronie internetowej są dla nich kompletne i aktualne, a w razie potrzeby bez problemu mogą znaleźć niezbędne informacje. Uczelnia i Wydział zapewniają dostęp do kompleksowych i aktualnych informacji, poprzez stronę internetową, system USOS oraz profil w serwisie Facebook. Strona internetowa zawiera wszystkie niezbędne informacje takie jak m.in.: sylabusy, plany zajęć, regulamin studiów, regulamin przyznawania stypendiów, informacje o domach studenckich, informacje o wymianach studenckich i wsparciu dla osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Ekonomiczny określił i wdrożył zasady (procedury) projektowania i zatwierdzania programów kształcenia. Prowadzi na kierunku *logistyka* monitorowanie i okresowe (semestralne) przeglądy programów kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych (studentów i nauczycieli akademickich) i zewnętrznych (Rada Przedsiębiorców). Systematyczna analiza tego procesu oraz systematyczna ocena osiągania przez studentów zakładanych efektów kształcenia prowadzi do doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku, również z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy.

Wydział zapewnia również publiczny dostęp do pełnych i aktualnych informacji o programach kształcenia oraz bieżącej realizacji procesu kształcenia, tj. zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących toku studiów dla wszystkich grup interesariuszy. Zapewnia również dostęp do warunków rekrutacji dla kandydatów na studia.

Studenci są włączani w projektowanie i monitorowanie programu kształcenia, zarówno poprzez reprezentantów wydziałowego samorządu studentów w organach oraz przez ankiety dla osób kończących studia wyższe i ankiety oceny zajęć dydaktycznych. Wyniki ankiet poddawane są analizie i podejmowane są działania w celu poprawy programu kształcenia.

Zapewniony jest kompleksowy dostęp do aktualnych informacji wieloma kanałami. Wszystkie niezbędne informacje dostępne są na stronie internetowej Uczelni i Wydziału, studenci podkreślają łatwość w dostępie do informacji i ich aktualność. Obecnie brak formalnej procedury oceny miejsca praktyk, stosowane metody nie prowadzą do opracowywania wniosków i weryfikacji miejsce odbywania praktyk przez studentów.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

1. Wskazane byłoby uzupełnienie w stosowanych dotychczas procedurach sposobu badania skuteczności procedur postępowania związanych z monitorowaniem, okresowym przeglądem programów kształcenia, a także weryfikacją osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.
2. Wprowadzenie badania dotyczącego satysfakcji ze studiowania, oceny infrastruktury, działania biblioteki, ocenę pracy dziekanatów i pracowników administracyjnych np. poprzez systematyczną ankietę pośród wszystkich studentów.
3. Wprowadzenie procedury oceny praktyk zawodowych przez studentów.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Zespół Oceniający PKA stwierdził, że liczba pełnoetatowych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz wykładowców zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych jest wystarczająca dla realizacji zakładanych efektów kształcenia. Kwalifikacje naukowe i praktyczne tych pracowników tworzą łącznie zestaw różnorodny i uzupełniający się tak, by zasadniczo odpowiadał potrzebom wynikającym z opisu efektów kształcenia.

Na 62 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *logistyka* zdecydowana większość osób ma wykształcenie w dziedzinie nauk ekonomicznych, 2 osoby reprezentują nauki techniczne (budowa i eksploatacja maszyn), 1 nauki fizyczne (symulacje numeryczne), 1 nauki humanistyczne (nauki o polityce), 1 nauki matematyczne (matematyka).

Kadrę naukowo-dydaktyczną realizującą proces kształcenia charakteryzuje to, że wykładowcy reprezentują bogate spektrum specjalności naukowych, wśród których znajdują się:

- zarządzanie logistyczne w przedsiębiorstwie,
- logistyka usług,
- zarządzanie łańcuchem dostaw, sterowanie zapasami, logistyka zwrotna,
- zarządzanie kanałami sprzedaży,
- eksploatacja środków transportu poziomego i pionowego oraz logistyka eksploatacji środków transportu,

- budowa i eksploatacja maszyn,
- marketing produktów i usług,
- zarządzanie opakowalnictwem i jakością towarów,
- zarządzanie jakością produktów żywnościowych,
- badania rynkowe i zachowania konsumentów,
- zarządzanie procesowe,
- zarządzanie strategiczne,
- zarządzania środowiskiem,
- zarządzanie zmianami,
- zarządzanie wiedzą,
- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- ekonomika i zarządzanie innowacjami,
- strategie wzrostu przedsiębiorstw i modele biznesowe spółek,
- zarządzanie wartością klienta,
- rachunkowość i finanse przedsiębiorstw,
- bankowość,
- doradztwo gospodarcze,
- informatyka ekonomiczna.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego wizytowanego kierunku studiów *logistyka* 16 nauczycieli akademickich. W teczках osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające posiadanie stopni naukowych przez wykładowców zgłoszonych do minimum kadrowego. Uczelnia zaliczyła do minimum kadrowego wykładowców zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Władze Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zgłosiły do minimum kadrowego na kierunku *logistyka* 16 wykładowców na studiach I stopnia i 11 na studiach II stopnia.

W związku z tym, że na ocenianym kierunku studiów kształcenie na studiach II stopnia zostało uruchomione w roku akademickim 2016/2017, zatem odbywa się wyłącznie na I roku studiów, Uczelnia ma czas do początku nowego roku akademickiego, aby spełniać wymogi minimum kadrowego według przepisów wynikających z rozporządzenia MNiSW z dnia 26 września 2016 roku.

Na podstawie przedłożonej Zespołowi Oceniającemu PKA dokumentacji, do minimum kadrowego zaliczono 14 wykładowców na studiach I stopnia i 10 na studiach II stopnia. Dane na ten temat przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Wyszczególnienie	a) studia I stopnia	b) studia II stopnia
1.	Wykładowcy zgłoszeni do minimum kadrowego		
2.	ogółem, w tym:	16	11
3.	- samodzielni pracownicy naukowci	5	3
4.	- doktorzy	11	8
5.			
6.	Wykładowcy zaliczeni w skład minimum kadrowego		
7.	ogółem, w tym:	14	10
8.	- samodzielni pracownicy naukowci	5	3
9.	- doktorzy	9	7
10.			
11.	Wykładowcy niezaliczeni w skład minimum kadrowego		
12.	ogółem, w tym:	2	1
13.	- samodzielni pracownicy naukowci	0	0
14.	- doktorzy	2	1

Na poszczególnych poziomach kształcenia na ocenianym kierunku *logistyka* zakwalifikowano do minimum kadrowego:

- I stopień: 5 samodzielnych pracowników naukowych i 9 doktorów (w tym 2 legitymujących się praktycznym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią);

- II stopień: 3 samodzielnych pracowników naukowych i 7 doktorów (w tym 2 legitymujących się praktycznym doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią).

Każda z dyscyplin naukowych, do których zostały przypisane efekty kształcenia jest reprezentowana w minimum kadrowym, przy czym nauki o zarządzaniu reprezentowane są znacznie częściej aniżeli ekonomia.

Szczegółowy wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego ocenianego kierunku zamieszczono w załączniku nr 4.

W skład minimum kadrowego na kierunku *logistyka* nie zaliczono 2 doktorów na studiach I stopnia i 1 doktora na studiach II stopnia, wymienionych w załączniku nr 5.

Warto również podkreślić, że spośród osób zaliczonych do minimum kadrowego 2 profesorów i 2 adiunktów posiada tytuły zawodowe inżynierów organizacji procesów produkcyjnych, informatyki oraz organizacji procesów informacyjnych, a ich doświadczenie biznesowe, nabyte w przedsiębiorstwach różnych branż, jest wykorzystywane przy konstruowaniu programów nauczania na ocenianym kierunku studiów *logistyka*.

Kompetencje dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia, wyrażające się w stosowaniu zróżnicowanych metod dydaktycznych zorientowanych na zaangażowanie studentów w proces uczenia się, są prawidłowe. Do konkluzji tej upoważniają wnioski z hospitacji 6 zajęć dokonanych podczas wizytacji (załącznik nr 7), jak i lektura protokołów z hospitacji zajęć zrealizowanych w ramach procedury nr 6 systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniono prawidłowo prowadzoną dokumentację hospitacji zajęć dydaktycznych. Było to aż 28 protokołów z roku akademickiego 2016/2017, ale znacznie mniej z lat poprzednich. Wykazy hospitowanych zajęć przygotowywane są w taki sposób aby okresowo, raz na 2 lata, każdy wykładowca podlegał procedurom oceny jakości zajęć. W przypadku nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w pierwszym roku zatrudnienia oraz wykładowców ocenionych przez studentów dwukrotnie na notę poniżej 3,5 - hospitacje realizowane są częściej niż co 2 lata. Za ocenę kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych służącą osiągnięciu zakładanych w programie studiów efektów kształcenia odpowiadają kierownicy zakładów i katedr oraz Kolegium Dziekańskie. Najlepiej oceniani nauczyciele akademicy są wyróżniani nagrodami Dziekana WE UMCS. Ponadto ich lista jest umieszczona na stronie internetowej Wydziału. Z kolei w przypadku niskich ocen, zgodnie z procedurą 6.1. podejmowane są działania naprawcze, które polegają na przeprowadzeniu rozmów wyjaśniających z tymi wykładowcami, którzy uzyskali słabe noty. Ze spotkań tych sporządzane są notatki służbowe. Przyjęte rozwiązania są prawidłowe.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili bardzo pozytywne opinie dotyczące kadry naukowej, z którą odbywają zajęcia. Podkreślali ich bardzo dobre przygotowanie do prowadzonych zajęć, duże doświadczenie zawodowe wykładowców, a także wsparcie w procesie kształcenia, zarówno na zajęciach, w trakcie konsultacji, a także przy poszukiwaniu miejsc odbywania praktyk czy poszukiwaniu miejsca pracy po zakończeniu studiów. W opinii studentów kompetencje nauczycieli akademickich są bardzo wysokie. Wielokrotnie podkreślali również łatwość kontaktu i życzliwość nauczycieli.

4.2.

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku *logistyka* jest prawidłowa. Zajęcia z poszczególnych przedmiotów prowadzą osoby posiadające dorobek naukowy związany z prowadzonymi przedmiotami. Kadra akademicka posiada znaczący dorobek naukowy

w zakresie dyscyplin naukowych, do których zostały przypisane deklarowane efekty kształcenia, czyli nauk o zarządzaniu i ekonomii. Dorobek ten obejmuje kilka książek, kilkadziesiąt artykułów opublikowanych w czasopismach zagranicznych (w tym kilkanaście na liście „A” MNiSW) oraz kilkaset artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych o zasięgu krajowym. Wydział posiada kategorię naukową B. W dokumentacji przekazanej Zespołowi Oceniającemu PKA znajduje się wykaz 34 tematów badawczych realizowanych w 2016 roku w ramach działalności statutowej. Znacznie słabiej wygląda kwestia skuteczności aplikowania o finansowanie grantów ze środków NCN i programów unijnych.

Zajęcia związane z przygotowaniem zawodowym (ćwiczenia, zajęcia o charakterze projektowym) prowadzone są przez pracowników posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe o umiejętnościach zgodnych z opisem efektów kształcenia. Część kadry posiada praktyczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, pełniąc między innymi następujące funkcje:

- doradca ds. systemów zarządzania procesowego i wdrożenia systemu ERP;
- członek Rady Nadzorczej Instytutu Badawczo-Rozwojowego Lubelskiego Parku Naukowo Technologicznego Sp. z o. o. z siedzibą w Lublinie;
- dyrektor ds. kontrolingu i logistyki w Onninen Polska;
- członek Lubelskiej Rady Rynku Pracy
- ekspert ds. przedsiębiorczości w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020;
- członek zarządu w spółkach notowanych na GPW Grupy Azoty Puławy oraz CIECH;
- dyrektor Izby Celnej;
- wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej MPK w Lublinie;
- ekspert i autor projektów doradczych (analiza systemu zarządzania, projekty struktury organizacyjnej, diagnoza kultury organizacyjnej, analiza potrzeb szkoleniowych).

Zajęcia na kierunku prowadzą również wykładowcy pochodzący z innych lubelskich uczelni, którzy realizują przedmioty o charakterze technicznym lub omawiają specjalistyczne zagadnienia znajdujące się poza głównym nurtem badań prowadzonych na WE UMCS (w tym m.in. z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego i międzynarodowych procesów logistycznych).

Poziom i struktura kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej odpowiada wymogom studiów o profilu praktycznym. Większość kadry akademickiej specjalizuje się w zarządzaniu procesami logistycznymi, logistyce dystrybucji oraz zarządzaniu projektami.

Formy zajęć są adekwatne do posiadanych kwalifikacji. Prowadzenie wykładów powierzane jest pracownikom naukowym posiadającym co najmniej stopień naukowy doktora. Nie stwierdzono prowadzenia wykładów z przedmiotów podstawowych i kierunkowych przez magistrów.

Ponadto warto podkreślić, że ze spotkania Zespołu Oceniającego PKA z kadrami naukowo-dydaktyczną, na którym obecnych było 35 wykładowców, wynika, że nauczyciele akademicki wykazują bardzo duże zaangażowanie w pracy dydaktycznej i poświęcają studentom, a szczególnie seminarzystom, wiele czasu.

4.3.

Prowadzona przez władze Uczelni i Wydziału Ekonomicznego UMCS polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

Polityka kadrowa władz Wydziału Ekonomicznego zakłada występowanie z wnioskami o nagrody rektorskie wyłącznie za osiągnięcia naukowe, nieprzedłużanie zatrudnienia pracownikom o niskiej aktywności naukowej oraz uwzględnianie ocen studentów przy ocenach

okresowych pracowników. Jest ona prowadzona w sposób transparentny i zapewniający rozwój i doskonalenie kadry, dzięki czemu utrzymanie minimum kadrowych na studiach I i II stopnia na ocenianym kierunku *logistyka* nie jest zagrożone.

Również liczba ukończonych prac awansowych w ostatnich 5 latach (przewodów doktorskich, habilitacyjnych oraz postępowań o nadanie tytułu naukowego profesora) jest satysfakcjonująca, ponieważ w minionych 5 latach w podstawowej jednostce organizacyjnej prowadzącej oceniany kierunek wypromowano 12 doktorów, 3 doktorów habilitowanych oraz 1 profesora tytularnego. Kilka kolejnych prac awansowych jest znacznie zaawansowanych, o czym poinformowano w Raporcie Samooceny (punkt 4.3).

Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej poprzez finansowanie udziału w konferencjach naukowych, wsparcie przy publikowaniu monografii i artykułów naukowych, umożliwienie aktywnego udziału w badaniach prowadzonych na Wydziale oraz w uczelniach partnerskich, stypendia zagraniczne w ramach programu Erasmus + i innych oraz system awansu. Stosowany jest system wsparcia rozwoju kadry polegający na przyznawaniu okresowych 10-miesięcznych dodatków dziekańskich (do 30% wynagrodzenia). W ramach funkcjonującego na WE systemu motywacyjnego „Nauka” oraz systemu wsparcia współpracy międzynarodowej i udziału w konferencjach naukowych dofinansowywane są koszty wyjazdów, lotów, hoteli, diet i tłumaczenia tekstów artykułów na j. angielski.

Ocena stabilności minimum kadrowego na kierunku *logistyka* jest nieco utrudniona, ponieważ jest to kierunek nowy. Pierwsi jego absolwenci (w liczbie około 100) ukończyli kształcenie w 2016 roku (na studiach I stopnia). Tym niemniej można pokusić się o stwierdzenie, że kadra dydaktyczna identyfikuje się z UMCS, a struktura wiekowa osób tworzących minimum kadrowe nie budzi niepokoju, ponieważ minimum kadrowe tworzą zarówno osoby zbliżające się do wieku emerytalnego, jak i młodzi pracownicy naukowci.

Studenci stwierdzili, iż mają możliwość oceny nauczycieli akademickich zarówno przez ankiety w systemie USOS jak i kierując swoje opinie oraz wnioski do prodziekana ds. studenckich. W opinii studentów zauważalne są działania podejmowane na podstawie przedstawianych przez nich wniosków i uwag.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Reasumując, liczba i dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich, w tym minimum kadrowego oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami, zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przez studentów. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Uczelnia realizuje właściwie politykę kadrową, która jest zorientowana na pozyskiwanie doświadczonych wykładowców, w tym praktyków gospodarczych oraz przedstawicieli władz samorządowych zaangażowanych w pracę na Uczelni i identyfikujących się z nią. Większość kadry jest związana od co najmniej kilku lat z ocenianą jednostką, co dobrze świadczy o stabilności kadry.

W opinii studentów kadra naukowa jest kompetentna i odpowiednio dobierana do prowadzenia zajęć. Studenci podkreślili duże doświadczenie nauczycieli, a także ich dostępność i łatwość w komunikacji oraz ich życzliwość względem studentów.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział współpracuje z przedsiębiorstwami i instytucjami działającymi w regionie, uczestnicząc aktywnie w wydarzeniach i projektach służących rozwojowi regionu lubelskiego.

Przy Wydziale działa Rada Przedsiębiorców. Rada ma w swojej działalności na uwadze realizację następujących celów:

1. Wymianę informacji i doświadczeń z obszaru działalności obydwu środowisk – naukowego i praktyki gospodarczej.
2. Inicjowanie działań leżących we wspólnym interesie oraz opiniowanie przedkładanych projektów.
3. Organizowanie wspólnych przedsięwzięć z zakresu działalności podstawowej partnerów bądź realizujących interes publiczny.

Rada współpracuje z Wydziałem Ekonomicznym w następujących obszarach:

1. Naukowo-badawczym:

- Podejmowanie wspólnych projektów naukowo-badawczych z partnerami bądź wspieranie ich w realizacji prowadzonych projektów, w tym unijnych.
- Realizacja przedsięwzięć o charakterze aplikacyjnym.
- Realizacja działalności doradczej, konsultacyjnej oraz udzielenia innych form wsparcia w rozwiązywaniu konkretnych problemów na zasadach określonych przez partnerów.
- Organizowanie konferencji naukowych, seminariów, warsztatów.

2. Edukacyjnym:

- Konsultowanie i opiniowanie planów kształcenia i programów nauczania w aspekcie oczekiwanej sylwetki absolwenta studiów ekonomicznych.
- Wsparcie w pozyskiwaniu przez studentów Wydziału miejsc praktyk i staży.
- Współpraca w zakresie określania tematyki prac dyplomowych i doktorskich z punktu widzenia zapotrzebowania praktyki.
- Wsparcie w opracowywaniu materiałów dydaktycznych opartych na przykładach z praktyki gospodarczej.
- Organizowanie przez Wydział studiów podyplomowych, kursów i szkoleń na zamówienie pracodawców.
- Organizacja konkursów na najlepsze prace dyplomowe i doktorskie oraz promowanie najzdolniejszych absolwentów. Organizowanie wykładów gościnnych wybitnych praktyków gospodarczych.

3. Promocyjnym:

- Współpraca i wsparcie w przedsięwzięciach promujących Wydział i partnerów.
- Współdziałanie w popularyzacji wiedzy i edukacji.
- Uczestnictwo w uroczystych wydarzeniach organizowanych przez Wydział i partnerów.

Władze Wydziału korzystają z opinii Rady dotyczących zakładanych i uzyskiwanych efektów kształcenia, doskonalenia programów i planów studiów oraz organizacji praktyk zawodowych. Sugestie członków Rady stanowią również podstawę do podejmowania prac nad nowymi kierunkami i specjalnościami studiów na WE. Współpraca ta ma najczęściej charakter konsultacji programów kształcenia i realizacji zajęć dydaktycznych przez przedstawicieli biznesu.

Najmocniejszą jej stroną jest posiadanie rozwiniętych kontaktów z instytucjami otoczenia, współorganizacja wydarzeń gospodarczych i naukowych oraz bieżąca wymiana informacji nt. potrzeb i oczekiwań, co do kompetencji absolwentów Wydziału. Pomocne są w tym względzie m.in. indywidualne związki z najważniejszymi instytucjami otoczenia: Prezydent Lublina, Przewodniczący Rady Miasta i były Wojewoda Lubelski, a także praktycy biznesu, w tym m.in. Prezes Zarządu Polskie LNG S.A., Dyrektor NBP O/Lublin, były

Wiceprezes Zarządu Grupy Azoty Puławy, obecny dyrektor kontrolingu i logistyki z firmy Onninen Polska.

Na spotkaniu Zespołu Oceniającego z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego przedyskutowano role Rady Przedsiębiorców wskazując na ważne zadania w ramach profilu praktycznego dla Rady.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Władze Wydziału korzystają z opinii Rady Przedsiębiorców dotyczących zakładanych i uzyskiwanych efektów kształcenia, doskonalenia programów i planów studiów oraz organizacji praktyk zawodowych. Najmocniejszą stroną współpracy jest posiadanie rozwiniętych kontaktów z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dobre praktyki

Szerokie kontakty z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w ramach Rady Przedsiębiorstw.

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wydział Ekonomiczny UMCS zapewnia studentom kierunku *logistka* ofertę kształcenia w językach obcych oraz zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich z zagranicy. Wykłady w języku angielskim mają charakter fakultatywny. Począwszy od roku akademickiego 2011/2012 warsztaty z przedmiotów *Investment Finance Workshop* oraz *Corporate Finance Workshop* prowadzi praktyk-finansista z Kanady. Warto przy tym nadmienić, że dla potrzeb procesu dydaktycznego wydano dwutomowy, dwujęzyczny podręcznik z zakresu objętego tematyką zajęć.

Z kolei od roku akademickiego 2015/2016 wykłady fakultatywne w języku angielskim prowadzili wykładowcy z Towson University (USA), z Korea Polytechnic University oraz z Universidad de Alicante (Hiszpania).

Doskonaleniu umiejętności komunikowania się w języku angielskim służy również uczestnictwo studentów w symulacyjnych grach biznesowych prowadzonych w języku angielskim ze studentami uczelni amerykańskich i innych. Przykładowo w roku akademickim 2013/2014 studenci Wydziału Ekonomicznego uczestniczyli w grze *Business Strategy Game* rozgrywanej wspólnie z Gannon University (USA), w następnym roku w grze *Marketplace* rozgrywanej ze studentami Kasetsart University z Bangkoku (Tajlandia). W 2014 r. w grze strategicznej prowadzonej przez wykładowcę z Black Sea State University uczestniczyło 64 studentów WE.

Liczba wykładów w języku obcym oferowanych do wyboru studentom jest sukcesywnie zwiększana od 11 w roku akademickim 2012/2013 do 20 w bieżącym roku akademickim. Ich szczegółowy wykaz zamieszczono w Raporcie Samooceny, w tabeli nr 7.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający PKA uzyskał informacje od władz dziekańskich, że docelowo chciałyby one zapewnić studentom możliwość wyboru jednego przedmiotu w języku obcym na każdym semestrze studiów. Jest to działanie w dobrym kierunku, ale zdaniem Zespołu PKA wskazane jest takie zmodyfikowanie programu kształcenia, aby każdy

student miał w programie studiów jeden obligatoryjny przedmiot prowadzony i rozliczany w formie pisemnej lub ustnej w języku obcym.

Oceniając skalę, zakres oraz zasięg mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich należy stwierdzić, że jest ona na zadowalającym poziomie. Lokalizacja Lublina oraz renoma państwowego uniwersytetu jakim jest UMCS sprawiają, że Wydział Ekonomiczny cieszy się dużym zainteresowaniem studentów z zagranicy. W latach 2012-2017 kształciło się na nim łącznie około 320 studentów zagranicznych, w tym około 280 z Ukrainy, Białorusi i Kazachstanu. Obserwowana jest rosnąca tendencja zainteresowania studiami w Polsce, co jest podyktowane między innymi niestabilną sytuacją wewnętrzną w Ukrainie. Można także wnioskować, że wzrost zainteresowania studiami na WE UMCS jest konsekwencją wzbogacania oferty dydaktycznej w języku angielskim, bezpłatnymi kursami z języka polskiego i przyjaznymi wewnętrznymi procedurami służącymi aklimatyzacji studentów w Uczelni i Lublinie. Kwestiom tym poświęcone było owocne spotkanie z prodziekanem WE i wydziałowym koordynatorem ds. programów międzynarodowych.

W latach 2012-2016 z programu Erasmus skorzystało około 60 studentów Wydziału Ekonomicznego. W poszczególnych latach liczba uczestniczących studentów ulegała wahaniom, tym niemniej w ostatnich latach obserwuje się coraz większe zainteresowanie wyjazdami, np. w roku akademickim 2016/2017 już około 20 osób zostało zakwalifikowanych na wyjazd. W ramach systemu wsparcia władze dziekańskie zapewniają dofinansowanie wyjazdów studentów w kwocie do 1000 zł.

Rekrutacja na wyjazdy w ramach programu Erasmus+ cieszy się dużą popularnością, przykładowo w ostatnim okresie zgłosiło się 25 studentów na 8 wolnych miejsc. Wybierając docelowe uczelnie studenci generalnie preferują te, na których prowadzony jest kierunek *logistyka*. Najbardziej popularnymi krajami wyjazdu są: Chorwacja, Hiszpania, Niemcy, Portugalia, Włochy i Słowenia.

Również międzynarodowa mobilność nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale oceniana jest pozytywnie. W latach 2012-2016 umożliwiono wyjazd 14 wykładowcom Wydziału Ekonomicznego, którzy prowadzili zajęcia za granicą, m. in. w Niemczech, Portugalii, Słowenii, Stanach Zjednoczonych, Tajlandii i we Włoszech. W tym czasie goszczono 19 wykładowców zagranicznych, którzy prowadzili wykłady dla studentów WE (m. in. z Bułgarii, Finlandii, Hiszpanii, Niemiec, Korei Południowej, Turcji).

Wydział Ekonomiczny uczestniczy w programach wymiany międzynarodowej studentów i pracowników. W tym celu jego władze zawarły ponad 20 umów z partnerami z Unii Europejskiej, które w sposób prawidłowy przyczyniają się do mobilności studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

W opinii studentów oferta dydaktyczna w języku obcym jest dla nich wystarczająca, lecz poziom lektoratów jest według nich zbyt niski. Studenci studiów niestacjonarnych przyznali ponadto, iż liczba 9 godzin dydaktycznych w semestrze jest niewystarczająca do dobrego opanowania języka i zdania egzaminu końcowego, ponadto nie mają możliwości wyboru innego języka obcego niż język angielski. Dla studentów ocenianego kierunku przygotowano możliwość wyjazdów na zagraniczne wymiany m.in. do: Niemiec, Portugalii, Chorwacji, Hiszpanii. Studenci przyznali, że są zapoznawani z informacjami dotyczącymi zasad rekrutacji na wymianę oraz znają ofertę, lecz nie spełnia ich oczekiwań, ze względu na to, iż nie ma w ofercie kierunku *logistyka* na żadnej z uczelni, z którą podpisane są umowy. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA, którzy wrócili z wymian, przyznają, że po powrocie konieczne jest zaliczenie niemalże wszystkich modułów, gdyż wyjazdy są realizowane na kierunki takie jak ekonomia czy zarządzanie. W trakcie spotkania z koordynatorem ds. programu ERASMUS+, została przedstawiona oferta wyjazdów rozbudowana specjalnie z myślą o studentach logistyki oraz przedstawiono informacje, że została przeprowadzona pierwsza rekrutacja, na semestr zimowy 2017/2018 i na wyjazd zakwalifikowało się 8

studentów ocenianego kierunku. Studenci wyjeżdżający na wymianę mogą liczyć na wsparcie w formie dofinansowania z funduszu Wydziału, które może zostać wykorzystane np. na pokrycie kosztów podróży. Studenci przyznali, iż jest to bardzo przydatna forma wsparcia, a jej wysokość jest wystarczająca.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kryterium umiędzynarodowienia działalności naukowo-dydaktycznej Wydziału jest spełnione w stopniu zadowalającym. Program studiów oraz mobilność kadry akademickiej sprzyjają internacjonalizacji procesu kształcenia. Dokonuje się to między innymi poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych (wykłady fakultatywne) oraz ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, głównie z Ukrainy i Białorusi.

Uczelnia stworzyła studentom możliwość nauki języków obcych, w opinii studentów poziom lektoratów jest zbyt niski. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin jest niewystarczająca do opanowania języka na odpowiednim poziomie, ponadto studenci nie mają wyboru języka obcego i jest im narzucany język angielski.

Studenci mają możliwość wyjazdu na wymianę zagraniczną, w ich opinii oferta jest nie jest atrakcyjna ze względu na niedostosowanie kierunków studiów w uczelniach partnerskich w programie ERASMUS+, obecnie mogą wyjechać na wymianę na kierunki takie jak zarządzanie czy ekonomia. Wydział zapewnia z własnego funduszu dofinansowanie dla osób wyjeżdżających na wymianę.

Dobre praktyki

Dofinansowanie wyjazdu na wymianę zagraniczną z funduszu Wydziału.

Zalecenia

1. Wprowadzenie do programu kształcenia na studiach I i II stopnia obowiązkowego przedmiotu z egzaminem w języku obcym.
2. Dalsza intensyfikacja procesu umiędzynarodowienia kształcenia poprzez angażowanie wykładowców z zagranicznych uczelni do prowadzenia zajęć, wsparcie organizacyjne i finansowe wykładowców Wydziału w wyjazdach do zagranicznych uczelni partnerskich oraz zapewnienie studentom kierunku *logistyka* możliwie szerokiej palety wykładów do wyboru w języku obcym, jak i motywowanie studentów do udziału w programach Erasmus.
3. Poprawa oferty wymian studenckich dla studentów logistyki, nawiązanie umów z uczelniami partnerskimi, które realizują kierunek *logistyka*.
4. Umożliwienie wyboru języka obcego dla studentów studiów niestacjonarnych.
5. Zwiększenie liczby godzin dydaktycznych dla modułu kształcenia język obcy.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Wydział Ekonomiczny UMCS posiada infrastrukturę naukowo-dydaktyczną, która jest w pełni dostosowana do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku *logistyka*. Szczegółowa charakterystyka infrastruktury zawarta jest w poniższych tabelach. Zawarto w nich informacje na temat posiadanych sal wykładowych i ćwiczeniowych oraz laboratoriów komputerowych.

Baza lokalowa Wydziału Ekonomicznego – sale wykładowe i laboratoria komputerowe

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba miejsc	Powierzchnia (w m ²)
Aule wykładowe			
1.	Aula I	244	238
2.	Aula II	198	221
3.	Aula III	234	221
Sale ćwiczeniowe			
4.	A1, A2, A3	38	50
5.	A4, sala ćwiczeniowa z 35 stanowiskami komputerowymi	35	50
6.	A5, sala ćwiczeniowa z 35 stanowiskami komputerowymi	35	50
7.	A6, sala ćwiczeniowa z 35 stanowiskami komputerowymi	35	50
8.	B1, B2, B3	64	50
9.	B4	83	64
10.	102	32	37
11.	103	70	58
12.	104	80	65
13.	105	56	50
14.	203, 711, 1013	24	30
15.	204, 205, 209, 413, 508, 608	20	50

Pomieszczenia dydaktyczne mogą pomieścić jednorazowo 1 636 osób, co umożliwia prowadzenie wszystkich zajęć dydaktycznych (na studiach stacjonarnych na kierunku *logistyka* studiuje około 600 studentów, a na kierunku *ekonomia* około 800 studentów).

Aule wykładowe są klimatyzowane oraz wyposażone w odpowiedni sprzęt nagłaśniający. w postaci mikrofonów stacjonarnych i bezprzewodowych. Aule wyposażone są również w projektory multimedialne, ekrany projekcyjne; rzutniki pisma, standardowe i suchościeralne tablice, sterowane elektronicznie oświetlenie oraz rolety i żaluzje. W salach przeznaczonych na realizację ćwiczeń, seminariów i konwersatoriów znajdują się rzutniki pisma, projektory multimedialne, ekrany oraz komputery stacjonarne. Wszystkie sale dydaktyczne posiadają dostęp do Internetu bezprzewodowego w ramach systemu EDUROAM. Wydział Ekonomiczny zapewnia także studentom możliwość korzystania z Internetu na 10 stanowiskach komputerowych znajdujących się w czytelni Biblioteki Wydziałowej.

Ponadto Wydział dysponuje różnorodnym sprzętem stacjonarnym i mobilnym wykorzystywanym do realizacji wideokonferencji, nagłośnieniem, urządzeniami multimedialnymi, a także systemem kolejkowym (wykorzystywanym w procesach rekrutacji i obsługi studentów) oraz systemem do głosowania elektronicznego dla 60 osób, wykorzystywanym podczas posiedzeń Rady Wydziału.

Jeśli chodzi o laboratoria komputerowe to Wydział dysponuje bardzo dobrą bazą laboratoryjną w postaci 9 pracowni komputerowych wyposażonych w nowoczesny sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie wspomagające realizowanie procesów badawczych i dydaktycznych. Szczegółową charakterystykę wyposażenia poszczególnych laboratoriów komputerowych zaprezentowano w poniższej tabeli.

Stan i wyposażenie laboratoriów komputerowych

Lp.	Nr sali	Liczba stanowisk	Sprzęt komputerowy	Oprogramowanie	Wyposażenie dodatkowe
-----	---------	------------------	--------------------	----------------	-----------------------

1.	204, 205, 209, 413, 508	po 20	Komputery typu <i>All in one</i> HP COMPAQ AIO 6300	Windows 7, MS Word 2013, MS Excel 2013, MS Access 2013, MS Project 2013, MS Visio 2013, IBM SPSS Statistics 22, RAKS, Gretl	Projektory multimedialne, klimatyzacja
2.	608	20	Laptopy HP ProBook 450 G0	Windows 7, MS Word 2013, MS Excel 2013, MS Access 2013, MS Project 2013, MS Visio 2013, IBM SPSS Statistics 22, Gretl, System raportowania BIRT	Projector multimedialny, klimatyzacja
3.	A4, A5	po 35	Komputery typu <i>All in one</i> HP ProOne 600 G2	Windows 10, MS Word 2016, MS Excel 2013, MS Access 2013, MS Project 2013, MS Visio 2013, IBM SPSS Statistics 22,	Dwa projektory multimedialne
4.	A6	35	Komputery typu <i>All in one</i> HP COMPAQ AIO 660	Windows 8, MS Word 2013, MS Excel 2013, MS Access 2013, MS Project 2013, MS Visio 2013, IBM SPSS Statistics 22, Symfonia KP i Symfonia FK (z modułem Magazynowanie)	Dwa projektory multimedialne

Wydział dysponuje w sumie 225 stanowiskami komputerowymi do prowadzenia zajęć dydaktycznych w 9 laboratoriach. Jest w nich realizowany szeroki zakres zajęć dydaktycznych wspomaganych narzędziami informatycznymi oraz platformą e-learningową (Wirtualny Kampus UMCS):

- symulacyjne gry logistyczne (metoda ABC, logistyka zaopatrzenia, metodyka MRP),
- gry kierownicze (TEES 6, Marketplace, Business Strategy Game),
- analiza finansowa, behawioralna inżynieria finansowa, finanse przedsiębiorstw, ubezpieczenia,
- analiza danych, ekonometria, statystyka, portfel inwestycyjny,
- informatyczna rachunkowość finansowa i zarządcza,
- systemy informatyczne MSP i systemy informatyczne w instytucjach finansowych,
- systemy informatyczne w ZZZ i systemy wynagradzania.

Wydział dysponuje prawem do korzystania z symulacji biznesowej TEES 6. Przeszkolono trzech wykładowców do prowadzenia tej gry oraz pięciu licencjonowanych trenerów do gry Marketplace, na którą nabyto licencję. Ponadto WE jest także uczestnikiem programu Ariadna, dzięki któremu zakupiono zbiorową licencję na najnowszy pakiet oprogramowania SPSS, co umożliwi jego wykorzystanie w dydaktyce.

W pracowniach komputerowych realizowane są zajęcia z zakresu obsługi pakietów biurowych oraz systemów wspierających zarządzanie przedsiębiorstwem, a także badania dotyczące prac licencjackich i magisterskich związanych z praktycznym zastosowaniem najnowszych osiągnięć informatyki. Dostępny sprzęt i oprogramowanie wykorzystywane są także do prowadzenia prac badawczych i analizy danych statystycznych m.in. z zakresu:

- bezpieczeństwa systemów informacyjnych,
- budowy strategii komunikacji marketingowej oraz strategii informatyzacji w organizacji,
- ewolucji mobilnych technologii informatycznych,
- kierunków rozwoju bankowości elektronicznej,
- modelowania i optymalizacji procesów biznesowych w organizacjach,
- projektowania systemów zarządzania i rozwoju e-biznesu,
- pomiaru satysfakcji klienta oraz użyteczności produktów i usług,
- zarządzania innowacjami i konkurencyjnością przedsiębiorstw.

Charakteryzując infrastrukturę naukowo-dydaktyczną Wydziału Ekonomicznego należy również nadmienić, że jest on dysponentem 96 gabinetów nauczycieli akademickich (każdy o powierzchni ok. 20 m²), w których odbywają się zajęcia seminaryjne. Pracownicy naukowo-dydaktyczni dysponują pokojami 1- i 2-osobowymi, wyposażonymi w komputery i drukarki; posiadają też komputery przenośne wykorzystywane w trakcie zajęć dydaktycznych. Oddzielne pokoje mają do dyspozycji prowadzący zajęcia spoza Uczelni oraz doktoranci i lektorzy

języków obcych. Pozostałe pomieszczenia to dziekanat, sekretariat, gabinety dziekańskie, sala Rady Wydziału, pokój Samorządu Studentów oraz pokój studenckich kół naukowych.

W opinii studentów ocenianego kierunku Wydział dysponuje infrastrukturą w pełni dostosowaną do potrzeb kształcenia. Zajęcia realizowane są w salach dydaktycznych o wysokim standardzie. Budynek Wydziału jest stale modernizowany, wyposażenie sal dydaktycznych na bieżąco poprawiane, także w oparciu o sugestie studentów. Sale laboratoryjne wyposażone są w nowe komputery. Wydział dysponuje specjalistycznymi laboratoriami logistycznymi, w których studenci realizują zajęcia praktyczne.

Budynek Wydziału i jego otoczenie jest w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W opinii studentów infrastruktura jest na bardzo wysokim poziomie, sale dydaktyczne są nowoczesne i odpowiednio wyposażone, jako laboratoria logistyczne, wyposażone w sprzęt używany w większości firm logistycznych, a także oprogramowanie MATLAB z wieloma rozszerzeniami dedykowanymi branży logistycznej. Studenci zwrócili uwagę, że w budynku Wydziału Ekonomicznego przydałoby się więcej miejsc siedzących oraz stolików umożliwiających pracę na przerwach między zajęciami. Na terenie całego budynku dostępny jest Internet bezprzewodowy, którego działanie studenci oceniają bardzo dobrze.

7.2.

Biblioteka Wydziału Ekonomicznego UMCS została utworzona w 1965 roku. Dysponuje ona bogatym księgozbiorem liczącym ponad 46,6 tys. woluminów, prenumeruje 52 tytuły czasopism, zapewnia dostęp do 53 licencjonowanych elektronicznych baz bibliotecznych (w tym kilku specjalistycznych: Passport Euromonitor, EMIS, OECDiLibrary). Podstawowe dane charakteryzujące Bibliotekę WE UMCS zawiera poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	2016	Dynamika 2016/2012
1.	Liczba książek na koniec roku	46 616	-0,1%
2.	Liczba czasopism na koniec roku	2 884	+2,6%
3.	Liczba tytułów czasopism bieżących	52	-6,5%
4.	Liczba odwiedzin	29 449	-9,8%
5.	Pozyskanie nowych książek w ciągu roku	498	-9,9%

Powierzchnia użytkowa pomieszczeń bibliotecznych wynosi ok. 360 m². Biblioteka zatrudnia 4 osoby; dysponuje 60 miejscami w czytelni oraz 10 stanowiskami z dostępem do Internetu i możliwością korzystania z baz danych oraz e-czasopism. Biblioteka zapewnia studentom dostęp do zasobów w godzinach 8.00-19.00 w dni powszednie, natomiast w weekendy w czasie roku akademickiego w godzinach 9.30-14.30.

Biblioteka Wydziałowa dysponuje odpowiednią liczbą książek zalecanych w sylabusach, przy czym postulaty wykładowców w zakresie zakupu nowych książek są realizowane w miarę możliwości finansowych. Zakupy księgozbioru prowadzone są zgodnie z zaleceniami władz Wydziału Ekonomicznego. Dobrym przykładem tych działań jest sprawne zgromadzenie w ciągu 4 lat znaczącej fachowej literatury dla studentów relatywnie niedawno uruchomionego kierunku *logistyka*.

W Bibliotece WE można wypożyczać książki ze wszystkich dziedzin wiedzy, które są związane z ocenianym kierunkiem studiów, a mianowicie takimi jak nauki o zarządzaniu, nauki ekonomiczne i społeczne, bankowość, finanse, rynek papierów wartościowych, rynek kapitałowy, ekonomika i organizacja przedsiębiorstw, zarządzanie logistyczne, marketing, reklama i promocja, handel międzynarodowy, międzynarodowe stosunki gospodarcze, towaroznawstwo i inne.

Spośród 53 specjalistycznych baz elektronicznych dostępnych w roku akademickim 2016/2017 poniżej wymieniono kilkanaście najbardziej popularnych:

- Academic Search Complete;

- Business Source Complete;
- Cambridge Journals;
- e-czasopisma naukowe UMCS;
- eJournals;
- EMIS;
- Gazeta Wyborcza –Archiwum;
- ibuk.pl;
- MasterFILE Premier;
- Newspaper Source;
- OECDiLibrary;
- Oxford Journals;
- Passport Euromonitor;
- Rzeczpospolita – Archiwum;
- Science Direct;
- SCOPUS;
- SpringerLink;
- Web of Science (Web of Knowledge);
- Wiley Online Library.

Na podkreślenie zasługuje także to, że Biblioteka Wydziałowa wdraża udogodnienia dla studentów niepełnosprawnych. Polegają one na szkoleniu bibliotekarzy w zakresie pomocy studentom z niepełnosprawnościami (szczególnie niewidomym) w udostępnianiu fachowej literatury ekonomicznej i licencjonowanych baz elektronicznych.

Studenci przyznali, że biblioteka jest bardzo dobrze wyposażona, godziny pracy są dla nich odpowiednie, w szczególności, że biblioteka otwarta jest także w weekendy. Bardzo pozytywnie ocenili księgozbiory oraz możliwości zamawiania niedostępnych tytułów, w tym specjalistycznych czasopism. Kierownik biblioteki wraz z Dziekanem dokonuje systematycznego przeglądu sylabusów w celu przygotowania listy literatury obowiązkowej i zakupu nowych pozycji, nieznajdujących się jeszcze na stanie biblioteki. Biblioteka umożliwia studentom przeglądanie katalogu i wypożyczanie książek i czasopism przez Internet. Studenci mają dostęp do zbiorów biblioteki głównej i biblioteki Wydziału Ekonomicznego, biblioteka wydziałowa dysponuje literaturą specjalistyczną niezbędną dla wizytowanego kierunku. Biblioteka mieści się w wyremontowanym pomieszczeniu, gdzie studenci mają możliwość pracy w grupach, dostępu do komputera, mogą skorzystać z wydzielonej sali do cichej pracy lub pokoju pracy samodzielnej. Dostępne są wszystkie tytuły literatury obowiązkowej oraz wiele tytułów literatury specjalistycznej, a także aktualne czasopisma.

7.3.

W trakcie spotkania Zespołu Oceniającego PKA z władzami Wydziału, te ostatnie zadeklarowały, że w Uczelni prowadzony jest stały monitoring warunków, w jakich przebiega proces dydaktyczny. Przed rozpoczęciem każdego semestru władze dziekańskie dokonują przeglądu wszystkich pomieszczeń dydaktycznych, sprawdzając ich przygotowanie do kolejnego semestru i określają plan niezbędnych prac remontowo-modernizacyjnych. Działania te są realizowane zgodnie z „*Procedurą 3.1 dbałości o infrastrukturę dydaktyczną na Wydziale Ekonomicznym UMCS*”.

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna jest odnawiana i powiększana o kolejne laboratoria i sale dydaktyczne. Systematycznie podnoszony jest standard i poprawiana funkcjonalność pomieszczeń. W latach 2012-2016 wyremontowano i wyposażono w nowoczesny sprzęt: dwie aule (II i III), 6 laboratoriów komputerowych (każde na 20

stanowisk), 1 salę do nauczania języków, 3 sale ćwiczeniowe, 3 sale ćwiczeniowe z 35 stanowiskami komputerowymi każda, czytelnię Biblioteki Wydziałowej, 2 pomieszczenia dla Wydziałowego Samorządu Studentów i studenckich kół naukowych.

Sprzęt w laboratoriach komputerowych został w całości wymieniony w latach 2013-2016. Było to podyktowane jego zużyciem fizycznym i moralnym, ale nie byłoby możliwe w tak szybkim tempie, bez wsparcia ze strony władz Uczelni. Realizowane działania są zgodne z przyjętą strategią rozwoju Wydziału i niewątpliwie bardzo korzystnie świadczą zarówno o dokonaniach władz dziekańskich, jak i efektywności ich współpracy z władzami UMCS.

Zdaniem studentów infrastruktura Wydziału jest stale poprawiana, podnoszony jest standard wyposażenia sal dydaktycznych poprzez kompleksowe remonty budynku Wydziału. Przed rozpoczęciem każdego semestru prowadzony jest przegląd wszystkich pomieszczeń dydaktycznych sprawdzający ich przygotowanie do kolejnego semestru. Ponadto studenci są włączani w rozwój i doskonalenie infrastruktury mając możliwość zgłaszania uwag i zapotrzebowania poprzez prodziekana ds. studenckich, nauczycieli akademickich lub za pośrednictwem wydziałowego samorządu studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jaką dysponuje Wydział Ekonomiczny na ocenianym kierunku studiów jest prawidłowa i w pełni umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. W budynkach będących w gestii Uczelni sale dydaktyczne są wyposażone w odpowiedni sprzęt i urządzenia multimedialne, co ułatwia realizację procesu dydaktycznego.

W opinii studentów infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia jest w pełni dostosowana do potrzeb kształcenia na danym kierunku i spełniająca potrzeby studentów. Studenci ocenianego kierunku realizują zajęcia praktyczne w laboratoriach logistycznych, wyposażonych w specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie stosowane w branży logistycznej. Budynek Wydziału jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka wydziałowa mieści się w gruntownie wyremontowanym pomieszczeniu, w którym do dyspozycji studentów przygotowano salę do pracy grupowej, komputery do wolnego dostępu, salę cichej pracy oraz pokój pracy indywidualnej. Biblioteka dysponuje dużą ilością tytułów literatury specjalistycznej, dostępne są wszystkie tytuły zawarte w sylabusach jako literatura obowiązkowa, ponadto bogata baza tytułów literatury niezbędnej dla studentów ocenianego kierunku, a także aktualne czasopisma.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Dalszy sukcesywny rozwój zasobów bibliotecznych i aktywizowanie studentów do ich pełniejszego wykorzystania. W szczególności trzeba odnawiać posiadany księgozbiór o pozycje zwarte wydane w ostatnich latach. Do konkluzji tej skłaniają między innymi wykazy mało aktualnej bibliografii wykorzystanej podczas pisania części prac dyplomowych.
2. Stworzenie nowoczesnego laboratorium logistycznego, ze specjalistycznym sprzętem i oprogramowaniem dedykowanego kształceniu specjalistów z branży TSL. Wydział Ekonomiczny podjął kroki na rzecz rozbudowy laboratorium logistycznego (w tym wykorzystania specjalistycznego oprogramowania MATLAB), tym niemniej działania w tym kierunku powinny zostać zintensyfikowane.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studenci ocenianego kierunku w trakcie spotkania z ZO PKA wyrazili bardzo pozytywne opinie na temat wsparcia jakie otrzymują ze strony nauczycieli akademickich oraz władz Wydziału. Szczególnie podkreślali bardzo dobry kontakt z większością nauczycieli akademickich, przyjazną atmosferę oraz ich zaangażowanie na zajęciach. Studenci studiów niestacjonarnych stwierdzili, że godziny konsultacji niekiedy są słabo dostosowane do ich potrzeb, gdyż odbywają się w dniach roboczych, co koliduje z ich pracą, lecz po wcześniejszym kontakcie prowadzący starają się wyznaczać specjalne terminy według ich potrzeb.

Uczelnia i Wydział prowadzą bazy pracodawców, którzy przyjmują studentów na obowiązkowe i ponadprogramowe praktyki zawodowe. Studenci stwierdzili, że to rozwiązanie jest bardzo przydatne i chętnie z niego korzystają, gdyż baza miejsc jest bardzo duża, aktualna i zawiera niezbędne informacje takie jak proponowane terminy realizacji praktyk, preferowane kierunki studiów i stanowiska dostępne na praktykę w danym terminie.

Uczelnia zapewnia studentom dostęp do wszystkich stypendiów wymienionych w art. 173 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, regulamin jest dostępny na stronie internetowej Uczelni i został zatwierdzony przez uczelniany samorząd studentów. Uczelnia utworzyła także własny fundusz stypendialny dla najlepszych studentów, stypendia przyznawane są za osiągnięcia: naukowe, sportowe, artystyczne, społeczne/działalność społeczną. Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane i zrozumiałe, uważają je za sprawiedliwe, a wysokość stypendiów jest według nich zadowalająca.

Studenci studiów niestacjonarnych w trakcie spotkania z ZO PKA przyznali, że godziny pracy dziekanatów mogłyby być lepiej dostosowane do ich potrzeb. Obecnie właściwy dziekanat pracuje w dniach roboczych oraz w soboty w godzinach 10-14. W ich opinii godziny otwarcia dziekanatu są zbyt krótkie, co powoduje powstawanie dużych kolejek. W opinii studentów trybu stacjonarnego godziny pracy dziekanatów są dla nich odpowiednie, a pracownicy udzielają im pełnego wsparcia w wszystkich sprawach, z którymi się zgłaszają.

Na Wydziale aktywnie działają koła naukowe i rada wydziałowa samorządu studentów. Do dyspozycji organizacji studenckich są dwa pomieszczenia - jedno dla samorządu studentów, drugie jako biuro kół naukowych Wydziału Ekonomicznego. Przedstawiciele organizacji studenckich w trakcie spotkania z ZO PKA bardzo pozytywnie wypowiedzieli się na temat wsparcia dla ich działalności ze strony władz Wydziału i nauczycieli. Wyrazili pozytywne opinie na temat ułatwionych procedur dostępu do infrastruktury Wydziału na potrzeby ich wydarzeń, wsparcia finansowego, które pozwala im realizować nowe projekty, a także pomocy w dotarciu do regionalnego otoczenia społeczno-gospodarczego.

8.2.

Informacje o formach opieki i wsparcia dla studentów są dostępne na stronie internetowej Uczelni oraz w dziekanatach, są aktualne i kompletne. Nie są prowadzone badania satysfakcji ze studiowania, systemu opieki materialnej, oceny poziomu obsługi administracyjnej oraz jakości kadry wspierającej. Studenci biorą udział w ocenie systemu opieki poprzez reprezentantów samorządu studentów w organach kolegialnych. Przedstawiciele

samorządu studentów w trakcie spotkania z ZO PKA przyznali, że w trakcie posiedzeń komisji i Rady Wydziału przedstawiają bieżące opinie i wnioski, które następnie są rozpatrywane. W ich opinii władze Wydziału bardzo przychylnie podchodzą do ich propozycji zmian.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na bardzo dobre wsparcie kadry naukowej i wspierającej w trakcie procesu kształcenia. Kadra naukowa jest dostępna dla studentów na zajęciach, konsultacjach i poprzez kontakt telefoniczny oraz mailowy. Organizacje studenckie otrzymują wsparcie merytoryczne i administracyjne w swojej działalności. Wsparcie kadry naukowej, ułatwione procedury, wsparcie finansowe oraz pomoc w dotarciu do lokalnych firm i instytucji pomaga w działalności studentom zaangażowanym w organizacje studenckie. Studenci biorą udział w ocenie i doskonaleniu systemu wspierania studentów poprzez reprezentantów samorząd studentów, lecz nie jest prowadzona powszechna ocena systemu wspierania pośród wszystkich studentów.

Dobre praktyki

1. Ułatwiona procedura dostępu do infrastruktury dla organizacji studenckich.
2. Udostępnienie pomieszczeń na potrzeby działalności organizacji studenckich.
3. Utworzenie własnego funduszy stypendialnego dla najlepszych studentów.

Zalecenia

1. Uwzględnienie preferencji studentów studiów niestacjonarnych przy ustalaniu godzin otwarcia dziekanatu dla studentów trybu niestacjonarnego.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek *logistyka* nie był dotychczas oceniany przez PKA

